

KROVNA ORGANIZACIJA
MLADIH SRBIJE

**Izveštaj o radu
Krovne organizacije mladih
Srbije
za 2018. godinu**

SADRŽAJ

1. Uvod.....	str. 3
2. Nacionalni program.....	str. 4
2.1. Praćenje realizacije Nacionalne strategije za mlade	
2.2. Uključivanje u rad Saveta za mlade	
2.3. Uključivanje u Radne grupe za evaluaciju i sprovođenje NSM, ZoM, ZoV i druge radne grupe koje kao teme imaju akte koji su od direktnog uticaja za mlade	
2.4. Nacionalni dijalog za zapošljavanje	
2.5. Održavanje godišnjeg Foruma o omladinskoj politici	
2.6. Kampanja Misli na mlade za unapređenje međusektorske saradnje	
2.7. Uspostavljanje strukturiranog dijaloga u Republici Srbiji	
2.8. Zagovaranje za osnivanje skupštinskog odbora za mlade	
2.9. Dodela nagrade za aktivno učešće mladh	
2.10. Promocija i saradnja sa Omladinskom prestonicom Evrope – Novim Sadom	
2.11. Istraživački rad na teme od značaja za mlade	
2.12. Razvoj mehanizama za praćenje rada institucija (Whatchdog)	
3. Lokalni program.....	str. 11
3.1. Mreža lokalnih aktera (Mreža za mlade)	
3.2. Jačanje lokalnih mehanizama za učešće mladih	
3.3. Minimum standarda za učešće mladih u donošenju odluka na lokalnom nivou	
3.4. Promocija dokumenta smernica za unapređenje bezbednosti mladih	
3.5. Promocija socijalnog uključivanja mladih iz društveno osetljivih grupa u omladinske aktivnosti na lokalnom i regionalnom nivou	
4. Međunarodni program.....	str. 13
4.1. Učestvovanje u radu i procesima Evropskog foruma mladih	
4.2. Učešće u radu mreže krovnih organizacija Južne Evrope (SYC)	
4.3. Učešće u promociji i saradnja sa Regionalnom kancelarijom za saradnju mladih zapadnog Balkana	
4.4. Održavanje studijskih bilateralnih poseta sa krovnim organizacijama iz drugih zemalja	
4.5. Promocija grada Novog Sada kao Omladinske prestonice Evrope 2019. godine	
4.6. Jačanje i promocija programa UN mladih delegata	
4.7. Ostale aktivnosti iz oblasti međunarodne saradnje	
5. Program jačanja kapaciteta.....	str. 19
5.1. Organizovanje „Akademije omladinske politike“	
5.2. Realizacija strateškog planiranja	
5.3. Praćenje potreba organizacija članica kroz studijske posete i konsultacije	
5.4. Organizovanje tematskih treninga za jačanje kapaciteta organizacija članica	
5.5. Informisanje o političkom učešću mladih i podsticanje na njega	
5.6. Jačanje baze trenera KOMS-a	
5.7. Realizacija programa prenosa znanja unutar organa KOMS-a	
5.8. Razvoj internih procedura	
5.9. Realizacija programa stručnih praksi i volontiranja u KOMS-u	
5.10. Kontinuirani proces konsultacija sa udruženjima građana, članicama i nečlanicama	
5.11. Jačanje kapaciteta članica za realizaciju inkluzivnih aktivnosti i inkluzivnost u radu, planiranju	
5.12. Jačanje organizacionih i komunikacionih kapaciteta KOMS-a	
6. Tematske celine u programima KOMS.....	str. 27
6.1. Aktivno učešće mladih	
6.2. Zapošljivost mladih	
6.3. Bezbednost mladih	
6.4. Unapređenje informisanosti i medijske pismenosti mladih	
6.5. Ravnopravnost i inkluzivno društvo	

7. Ostale tekuće aktivnosti i događaji.....	str. 30
8. KOMS publikacije.....	str. 30
9. Vidljivost KOMS-a	str. 31
10. Ljudski resursi i konkursi za radna mesta u KOMS.....	str. 34
11. Rad Sekretarijata KOMS.....	str. 35
12. Rad Upravnog odbora KOMS.....	str. 36
13. Projekti KOMS-a.....	str. 37

---

1. Uvod

Krovna organizacija mladih Srbije (u nastavku KOMS) realizovala je Godišnji plan rada za 2018. godinu kroz sprovođenje aktivnosti koje su, radi lakšeg praćenja ostvarivanja rezultata, strukturirane u okviru četiri programa, u zavisnosti od nivoa realizacije:

1. nacionalni program;
2. lokalni program;
3. međunarodni program;
4. program jačanja kapaciteta.

U okviru gorepomenutih programa, nivoa delovanja i vrste krajnjih korisnika programa, KOMS se fokusirao u prethodnoj godini na pet tematskih oblasti predviđenih Godišnjim planom rada za 2018. godinu, i to:

1. aktivno učešće mladih;
2. zapošljivost mladih;
3. bezbednost mladih;
4. informisanost i medijska pismenost mladih;
5. ravnopravnost i inkluzivno društvo.

Sve navedene programe i tematske oblasti, KOMS je u 2018. godini realizovao kroz 11 projekata, od čega 6 projekata kao nosilac.

Godišnji plan rada KOMS-a tokom 2018. godine realizovali su Upravni odbor i generalni sekretar KOMS-a uz pomoć sekretarijata KOMS-a.

Sekretarijat:

- Nenad Maletin - v.d. generalnog sekretara do 1. februara 2018 godine
- Stefan Đorđević
  - koordinator za finansije i administraciju do 1. februara 2018 godine
  - v.d. generalnog sekretara od 1. februara do 1. aprila 2018 godine
  - generalni sekretar od 1. aprila 2018. godine
- Maja Galović - koordinatorica za komunikacije do 1. aprila 2018 godine
- Miljana Pejić
  - koordinatorica programa do 6. septembra 2018. godine
  - menadžerka programa od 6. septembra 2018. godine
- Boban Stojanović - koordinator programa
- Miloš Jovanović - koordinator za finansije i administraciju od 1. maja 2018 godine
- Anja Babinka - koordinatorica za komunikacije i odnose sa javnošću od 1. oktobra 2018. godine

Upravni odbor:

- Mila Lukić - predsednica UO do 23. avgusta 2018.
- Samedin Rovčanin
  - potpredsednik UO do 8. septembra 2018. godine
  - v.d. predsednika UO od 8. septembra 2018. godine
- Igor Stojilović
- Jelena Mitrović
- Saša Stojanović
- Olga Dević
- Bogdan Rašić

---

2. Nacionalni program

2.1 Praćenje realizacije Nacionalne strategije za mlade

KOMS je u skladu sa zaključcima i preporukama Radne grupe za praćenje realizacije Nacionalne strategije za mlade za period od 2015. do 2025. godine, redovno učestvovao u radu uže radne grupe za izradu Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za mlade za period od 2018. do 2020. godine.

Od samog početka 2018. godine, KOMS je aktivno učestvovao u radu pomenute radne grupe za izradu Akcionog plana za sprovođenje NSM-a za period od 2018. do 2020. godine. KOMS je prisustvovao i doprinosa izradi predloga Akcionog plana na svim sastancima radne grupe, koji su organizovani:

- 22. januara 2018. godine. Konsultativni sastanak uže radne grupe za izradu AP NSM održan je u prostorijama GIZ-a. Tom prilikom članovi i članice radne grupe radili su na predlogu indikatora za novi Akcioni plan. Sastanku su ispred KOMS prisustvovali Boban Stojanović i Miljana Pejić, a KOMS tim nastavio je komunikaciju i koordinaciju sa konsultantom za izradu Akcionog plana i ostalim članovima i članicama radne grupe tokom februara.
- 9. marta organizovan je sastanak u Ministarstvu omladine i sporta. Sastanku su prisustvovali Stefan Đorđević i Jelena Mitrović. Komunikacija i koordinacija sa konsultantom nastavila se između dva sastanka, a dokument su komentarisali i unapređivali i drugi članovi i članice KOMS tima.
- 13. aprila održan je još jedan sastanak uže radne grupe. Prosleđeni su komentari KOMS tima na dokument, a sastanku su prisustvovali Boban Stojanović i Jelena Mitrović.
- 14. avgusta održan je sastanak povodom sistematizacije komentara na nacrt Akcionog plana za realizaciju NSM prikupljenih preko onlajn platforme dijalog.rs. Sastanku je ispred KOMS-a prisustvovao Boban Stojanović.

Proces izrade Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za mlade za period od 2018. do 2020. godine dodatno je unapređen uključivanjem i zainteresovne javnosti i mladih preko platforme koju je KOMS uspostavio u prethodnoj godini: dijalog.rs. Ovim mehanizmom strukturiranog dijaloga između mladih i donosioca odluka, KOMS je omogućio mladima, njihovim predstavnicima/ama i drugim akterima omladinske politike da učestvuju u procesu izrade ovog važnog dokumenta. U saradnji sa Ministarstvom omladine i sporta, KOMS je pokrenuo javnu raspravu nacrta Akcionog plana, objavio ga 6. jula na pomenutoj platformi i otvorio za komentarisanje šire javnosti. U dvonedeljnom periodu prikupljeno je 39 komentara na postavljeni nacrt. Komentare je KOMS tim sistematizovao i prosledio Ministarstvu 20. jula, na razmatranje uže radne grupe za izradu Akcionog plana.

Na sednici održanoj 12. decembra, Vlada Republike Srbije usvojila je Akcioni plan za sprovođenje Nacionalne strategije za mlade za period od 2018. do 2020. godine. U ovom trogodišnjem periodu akcenat je stavljen na realizaciju aktivnosti mladih koje se odnose na ciljeve Nacionalne strategije za mlade, zapošljavanje i preduzetništvo, obrazovanje, vaspitanje i obuka, aktivizam i aktivno učešće, zdravlje i blagostanje, bezbednost, socijalna uključenost, mobilnost, informisanje i kultura i kreativnost mladih. Akcioni plan, za čije sprovođenje su obezbeđena sredstva, biće realizovan na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou. Ukupna sredstva za sprovođenje Akcionog plana od 2018. do 2020. godine iznose 15.201.435.707 dinara, pri čemu su budžetska sredstva 13.006.081.057 dinara, dok je 2.195.354.650 dinara obezbeđeno iz ostalih izvora – IPA fondovi EU, privatni sektor, udruženja koja sprovode omladinske aktivnosti i drugi nacionalni i međunarodni programi i donatori.

Proces izrade Akcionog plana bio je veoma inkluzivan, a mladi i njihovi predstavnici/e aktivno su učestvovali u njegovoj izradi. Ipak, potrebno je dodatno raditi na promociji mehanizama za šire konsultacije kako bi veći broj aktera bio informisan da uzme učešće u ovakvim aktivnostima. Akcioni plan donet je krajem 2018, iako je njegova primena trebalo da počne početkom te iste godine, čime se ozbiljno dovodi u pitanje održivost omladinske politike i programa za mlade. KOMS je na rešavanje ovog problema i neophodnosti blagovremenog planiranja apelovao i kroz objavljeno Saopštenje povodom Međunarodnog dana mladih, 12. avgusta 2018. godine, ali i na sastancima sa predstavnicima/ama Ministarstva omladine i sporta.

2.2 Uključivanje u rad Saveta za mlade

KOMS je u toku 2018. godine učestvovao na dva važna događaja u okviru rada Saveta za mlade Vlade Republike Srbije. Prvi je učešće na sastanku radne grupe za aktivno učešće mladih Saveta za mlade održan je 30. januar u Palati Srbije, na kome su prisustvovali i aktivno učestvovali članice KOMS tima, Mila Lukić i Olga Dević. Radna grupa za aktivno učešće mladih pomoćni je mehanizam nacionalnog Saveta za mlade i pruža dodatnu ekspertizu u radu Saveta. Sastanak je organizovan radi poboljšanja pozicije Srbije na Indeksu omladinskog razvoja, razvijanja sistema za izveštavanje o radu omladinskih i organizacija za mlade, ali i posebnog sajta koji bi služio za promociju i sakupljanje podataka o aktivnostima volontera u Srbiji. Zaključak sastanka je da je potrebno raditi na mehanizmima za uključivanje mladih u procese donošenja odluka, bez obzira da li su mladi članovi/ce omladinskih organizacija ili sličnih udruženja. Shodno ovome planirano je da se dodatno definiše koje su tačno aktivnosti kojima će se ova Radna grupa baviti jer je prepoznato da su unapred date aktivnosti već donekle ispunjene. Takođe, plan je da Radna grupa daje inpute Savetu za mlade i ubuduće radi unapređenja aktivnog učešća mladih u Srbiji i izveštavanja o napretku. Ipak, u 2018. nije organizovan novi sastanak, te je potrebno u narednom periodu zagovarati za reaktivaciju ove radne grupe.

Deveta sednica Saveta za mlade i prva u 2018. godini održana je 17. septembra, a predstavnici/e KOMS-a nisu dobili poziv za prisustvo na sednici. Desetoj sednici Saveta za mlade prisustvovali su Stefan Đorđević i Miljana Pejić, 28. decembra u Ministarstvu omladine i sporta. Sednica je organizovana kako bi se članovi/ce Saveta i prisutni posmatrači informisali o najvažnijim aktivnostima u oblasti omladine tokom 2018. godine i podneli izveštaj o radu Saveta i izveštaj sa omladinske konferencije "Podsticajno okruženje za mlade" koji se održao od 12. do 14. decembra u Karatašu. KOMS je predstavio najvažnije zaključke sa konferencije koju je partnerski organizovao sa Nacionalnom asocijacijom praktičara i praktičarki omladinskog rada, Nacionalnom asocijacijom kancelarija za mlade, Mladim istraživačima Srbije i Ministarstvom omladine i sporta. Savezi su predstavili plan rada za naredni period i preporuke Savetu za dalji rad.

Prepoznavanje Krovne organizacije mladih Srbije kao krovnog saveza od posebne je važnosti i neophodan je preduslov kako bi predstavnici/e KOMS-a, kroz formalno učešće u Savetu, kontinuirano pratili njegov rad i dali odgovarajući doprinos razvoju omladinske politike. Ipak, bez obzira na formalni status, KOMS će nastaviti da prati rad Saveta za mlade i inicirati promene i predloge za poboljšanje njegovog rada, pre svega kroz inicijativu za formiranje Nacionalne radne grupe za strukturirani dijalog, o čemu više možete pročitati u tački 2.7.

2.3 Uključivanje u Radne grupe za evaluaciju i sprovođenje NSM, ZoM, ZoV i druge radne grupe koje kao teme imaju akte koji su od direktnog uticaja za mlade

Na sastanku Radne grupe za aktivno učešće mladih Saveta za mlade Vlade republike Srbije koji je održan 30. januara u Palati Srbije, na kome je KOMS prisustvovao i aktivno učestvovao, razgovaralo se i o neophodnosti promena Zakona o volontiranju i Zakona o mladima. Prisutni/e su diskutovali o pojedinačnim predlozima za oba zakona u pogledu prepoznavanja volonterskog rada i kompetenci, kao i uvođenju mehanizma redovnog izveštavanja od strane kancelarija za mlade i organizacija civilnog društva.

Neophodnost za reaktiviranje Radne grupe za evaluaciju i sprovođenje NSM-a i radnih grupa za izmenu Zakona o mladima i Zakona o volontiranju istaknuta je i na dva sastanka koje je KOMS imao sa ministrom Ministarstva omladine i sporta, samostalno u martu. a i u aprilu sa predstavnicima/ama druga dva saveza mladih.

KOMS je u okviru zagovaračkih procesa na ovu temu učestvovao i na konsultacijama povodom izrade Zakona o mladima u Makedoniji, 28. juna u Skoplju. U saradnji sa Misijama OEBS-a u Makedoniji i Srbiji, održane su jednodnevne konsultacije sa predstavnicima/ama Radne grupe za izradu Zakona o mladima u Makedoniji. Iskustvo u Srbiji povodom izrade Zakona o mladima u Srbiji predstavila je predsednica UO, Mila Lukić. Ovaj proces je dodatno potvrdio potrebu i aktuelnost pitanja izmena i dopuna ovog zakona u Republici Srbiji. Tokom 2018. godine KOMS je održavao i konsultacije sa krovnim savezima Albanije i Crne Gore oko predloga Zakona o mladima u njihovim državama, održavajući aktuelnom debatu o potrebi kvalitetnog Zakona o mladima u regionu.

KOMS, Asocijacija KZM i NAPOR su na seminaru organizovanom u Karatašu, od 12. do 14. decembra, kreirali zajedničke strateške okvire u ovoj oblasti. Dogovoreno je da se kroz praćenje, analizu i izveštavanje u odnosu na postojeće indikatore koji mere razvoj omladinske politike na evropskom nivou razvija i omladinska politika u Srbiji,

kao i da se praćenjem relevantnih legislativa na međunarodnom nivou unaprede nacionalni institucionalni okviri. Zaključak je da će u naredne dve godine savezi fokus usmeriti na dva važna zakona za omladinsku politiku, Zakon o mladima i Zakon o volontiranju. Kako se slični procesi trenutno dešavaju u regionu, nastaviće se praćenje ovih procesa radi kreiranja preporuka za unapređenje postojećih institucionalnih okvira kroz moguće izmene i dopune pomenutih zakona ali i različitih javnih politika koje se oslanjaju na evropsku strategiju za mlade.

KOMS je učestvovao u ovoj godini i u radu Saveta za unapređenje međugeneracijske saradnje i solidarnosti Vlade Republike Srbije. Sastancima koje je organizovalo Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, prisustvovala je i aktivno učestvovala Olga Dević.

2.4 Nacionalni dijalog za zapošljavanje

KOMS je u okviru ove aktivnosti godišnjeg plana rada nastavio da neguje saradnju sa ključnim učesnicima Nacionalnog dijaloga za zapošljavanje mladih, koji je pokrenut u okviru projekta *Podsticanje zapošljavanja mladih*, koji podržavaju Ministarstvo rada, zapošljavanja, boračkih i socijalnih pitanja, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvo privrede i Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije. Pomenuti akteri su na poziv KOMS-a učestvovali na pojedinim aktivnostima u toku 2018. godine.

22. januara na inicijativu KOMS-a održan je sastanak u Ministarstvu privrede u Beogradu. Sastanku su prisustvovali Vladimir Božić i Boban Stojanović i 2 predstavnika Ministarstva privrede u okviru kampanje Misli na mlade: Predrag Damjanov i Aleksandar Vučetić. Predstavnici ministarstva su informisani o naporima KOMS-a i dali su podatke KOMS-u o aktivistima Ministarstva privrede za mlade i stanju mladih. Iskazali su interesovanje za saradnju i razmenu podataka, ali, kako su naveli, nemaju nijedan aktuelan program ili aktivnost specifično za mlade.

U toku 2018. godine obnovljena je saradnja sa Nemačkom organizacijom za međunarodnu saradnju (GIZ). 9. novembra održan je sastanak sa predstavnicama GIZ-a u prostorijama KOMS-a, na kome se razgovaralo o dosadašnjim rezultatima, aktivnostima, partnerstvima i tokovima u ovoj važnoj oblasti. KOMS je promovisao konferenciju i osnivanje asocijacije habova, događaj koji se 7. decembra realizovao u Subotici. Na sastanku je dogovoreno i aktivnije učešće KOMS-a u realizaciji aktivnosti u 2019. godini, kao i pronalaženje novih vidova saradnje u narednom periodu. KOMS prati trendove i stanje u ovoj oblasti i kroz posebno poglavlje u Alternativnom izveštaju o položaju i potrebama mladih.

2.5 Održavanje godišnjeg Foruma o omladinskoj politici

Forum omladinske politike centralni događaj je omladinske politike u Srbiji i ima za cilj da umreži najvažnije različite aktere omladinske politike, da se na jednom događaju razgovara o najvažnijim temama za mlade i da se pošalje jasna poruka da o mladima mora da se vodi međusektorska i kontinuirana briga, kao i da se istakne potreba za analiziranjem i kreiranjem politika u svim sektorima sa fokusom na potrebe i položaj mladih.

KOMS je podršku Ministarstva omladine i sporta i u saradnji sa Fondacijom Ane i Vlade Divac organizovao drugi Forum omladinske politike 6. decembra u zgradi Narodne skupštine u Beogradu. Teme i fokus ovogodišnjeg Foruma omladinske politike bile su: indeks participacije mladih, istraživanja o mladima – šta nam govore podaci koje dobijamo i kako da ih iskoristimo da unapredimo politike i odlučivanje mladih i uticaj na donošenje odluka na nacionalnom i lokalnom nivou.

Imajući u vidu brojna istraživanja koje je KOMS u toku godine objavio, Forum je imao za cilj da odgovori na to kako ih koristiti za unapređenje javnih politika i nivoa participacije mladih i koji su to mehanizmi za kontinuirano praćenje trendova u omladinskoj politici. Indeks participacije mladih koji je Fondacija Ana i Vlade Divac izradila u prethodnoj godini pomogla je razumevanju i položaja Srbije u regionu, otkrivši da Srbija ima najviši indeks učešća mladih u političkoj, ekonomskoj i socijalnoj sferi u odnosu na zemlje regiona, ali da je on i dalje daleko od nivoa participacije mladih u zemljama Evropske unije.

Na forumu su se umrežili najvažniji akteri omladinske politike, razgovaralo se o najvažnijim temama za mlade sa jasnom porukom da o mladima mora da se vodi međusektorska i kontinuirana briga. Imajući u vidu podatak iz Alternativnog izveštaja o položaju i potrebama mladih u Srbiji da je niska participacija mladih uzrokovana verovanjem da nemaju uticaj na političke procese i odluke (čak 58,4% mladih smatra da uopšte nema uticaj), 80 mladih prisutnih na Forumu iz čitave Srbije imali su priliku da se o aktivnom učešću informišu od mladih donosioca odluka i učestvuju u dijalogu sa njima. Forumu su prisustvovali i predstavnici/e najvažnijih institucija u oblasti omladinske politike, ostvarena je saradnja sa Republičkim sekretarijatom za javne politike, a afirmisani su i mladi istraživači/ce u oblasti omladinske politike, kao i mladi donosioci odluka. Mladi koji su prisustvovali Forumu bili su aktivno uključeni u dijalog sa vršnjacima, predstavnicima/ama institucija i imali su priliku da sa njima pronađu rešenja za rešavanje problema mladih danas.

2.6 Kampanja Misli na mlade za unapređenje međusektorske saradnje

Radi koordinisanog delovanja i korišćenja svih raspoloživih resursa i ekspertiza mreže, KOMS je u 2018. godini formirao Radnu grupu za izradu Agenda za mlade, dokumenata koji sumiraju zahteve mladih ka određenom ministarstvu, u delokrugu rada te institucije. Agende za mlade instrument su za unapređenje međusektorske saradnje i osnov za unapređenje programa za mlade najvažnijih institucija izvršne vlasti u Republici Srbiji. KOMS je raspisao interni konkurs za Radnu grupu za izradu Agendi za mlade, a poziv za učešće u Radnoj grupi prosleđen je trenerskoj bazi, KOMS članicama i alumnistima/kinjama 24. avgusta.

Na poziv se prijavilo sedam kandidata/kinja i uz 2 člana i 1 članice sekretarijata KOMS-a, radna grupa broji 10 članova/ica. Radna grupa je održala dva sastanka tokom 2018. godine (2. i 23. oktobra), na kojima je definisala prioritete i teme agende i raspodelila zaduženja. Izabrane teme su:

1. "Krovna" Agenda koja se zasniva na uključivanju mladih u procese donošenja odluka.
2. Tematske agende prema oblasti rada KOMS-a i onoga što je Skupština KOMS-a izabrala kao teme:
  - 2.1. obrazovanje
  - 2.2. bezbednost
  - 2.3. zapošljavanje
  - 2.4. medijska pismenost i informisanje
  - 2.5. ravnopravnost i socijalna inkluzija

Do kraja 2018. godine završena je agenda koja se tiče bezbednosti mladih, ostale agende su u izradi.

KOMS je u 2018. godini u okviru kampanje Misli na mlade, radio i na uspostavljanju saradnje sa predsednicom Vlade Republike Srbije, Anom Brnabić, ponajviše u okviru realizacije projekta „Premijerka otvara vrata – Mladi na Vladi“. Premijerki su upućena dva poziva u 2018. godini za razvijanje saradnje. Poziv za sastanak upućen je premijerki i povodom obeležavanja godinu dana rada Vlade i nakon ostvarenog kontakta sa timom premijerke na Trećem regionalnom forumu mladih u Novom Sadu, na kome je KOMS učestvovao. Kampanja za uključivanje premijerke u dijalog sa mladima realizovana je u drugoj polovini godine, kroz različite aktivnosti promocije važnosti dijaloga i systemske brige o mladima, poput izrađenih video-materijala koji prikazuju i komuniciraju najvažnije nalaze o participaciji mladih i neophodnosti povećanja broja mladih koji učestvuju u procesima donošenja odluka velikom broju mladih.

Međusektorska saradnja i participacija mladih bila je tema na koju se KOMS fokusirao tokom obeležavanja Međunarodnog dana mladih, 12. avgusta, ali i u nedelji koja je tom datumu prethodila. Nizom objava na društvenim mrežama i drugim kanalima komunikacije koje KOMS koristi, KOMS je ukazivao široj javnosti značaj i neophodnost saradnje svih aktera omladinske politike sa mladima kako bi se kreirale prilike za njihovu suštinsku participaciju. 12. avgust KOMS je obeležio organizujući *Skupštinu mladih* u Skupštini Grada Beograda, čime je još jednom istaknut zabrinjavajući podatak o poražavajućem malom broju mladih predstavnika/ca u zakonodavnim telima, kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou. Skupština mladih okupila je mlade iz čitave Srbije, kao i predstavnike/ce relevantnih institucija koje se bave pitanjima mladih. Kroz debate, više od 60 mladih dobilo je priliku da iskaže svoje stavove i mišljenja po najrazličitijim pitanjima i političkoj participaciji mladih. Tom prilikom dodeljena je i nagrada MladGrad, za najuspešniju omladinsku lokalnu zajednicu, a predstavljene su lokalne inicijative, strukturirani dijalog i ostvareni rezultati u tim lokalnim zajednicama.

KOMS je povodom Međunarodnog dana mladih 12. avgusta objavio i Saopštenje za javnost i pozvao mlade i aktere omladinske politike da sinergetski nastave da doprinose unapređenju položaja mladih u državi i kreiranju podsticajnog okruženja za život i rad mladih ljudi Srbije.

Kroz inteziviranje aktivnosti Saveta mladih iz političkih partija, KOMS je kreirao i nove prilike za afirmaciju mladih u politici. U oktobru je započet proces organizovanja niza debata mladih iz političkih partija. Prva debata je održana 4. oktobra na temu punoletstva Petog oktobra. Debatu je prisustvovalo 11 govornika iz različitih partija i događaj je doveo do veće vidljivosti Saveta, KOMS-a, pitanja mladih i neophodnosti uključivanja većeg broja mladih u dijalog o najvažnijim pitanjima koje ih se dotiču.

2.7 Uspostavljanje strukturiranog dijaloga u Republici Srbiji

KOMS je nastavio da aktivno i kontinuirano učestvuje u procesu realizacije strukturiranog dijaloga na evropskom nivou, a ove godine KOMS je intenzivirao aktivnosti u okviru zagovaračke kampanje o važnosti uvođenja novih mehanizama strukturiranog dijaloga na nacionalnom i lokalnom nivou, kao i na primeni već uspostavljenih modela koji se koriste širom Evrope.

Radi informisanja što većeg broja mladih o konceptu i mogućnosti primene mehanizama strukturiranog dijaloga, KOMS je u martu 2018. godine pripremio i kreirao brošuru za strukturirani dijalog. Napravljena brošura za strukturirani dijalog ima za cilj da komunicira bolje proces ka mladima i informiše ih o metodologiji koja se uvodi, koje korake je još potrebno preduzeti i na koji način mogu da se uključe. Brošura je pored štampanog izdanja dostupna i online, kako bi se što veći broj mladih informisao o procesima.

Jedna od najvažnijih preduzetih zagovaračkih procesa u ovoj oblasti bila je i inicijativa za formiranje Nacionalne radne grupe za strukturirani dijalog, međusektorske radne grupe koja kroz dijalog sa mladima i njihovim predstavnicima koordinira procesom uvođenja strukturiranog dijaloga u Republici Srbiji i priprema delegate za predstojeće EU omladinske konferencije koje se realizuju u okviru procesa strukturiranog dijaloga na evropskom nivou. Prvi korak u toj kampanji bila je inicijativa za organizacijom i održavanjem sastanka sa Ministarstvom omladine i sporta. Sastanak se realizovao 9. maja, sa ciljem postizanja dogovora o daljim koracima u procesu uspostavljenja strukturiranog dijaloga. Dogovorena je saradnja MOS-a i KOMS-a u daljem zagovaranju u tom procesu i zajedničko učešće u oblasti SD-a na evropskom nivou.

Nakon postizanja sporazuma o daljim planovima, kontaktirani su i drugi važni akteri za ovaj proces sa istim ciljem, a u toku godine održali su se i pojedinačni sastanci sa institucijama koje su prepoznale potrebu i važnost ovog procesa. Održani su sastanci sa:

- predstavnicima Fondacije Tempus, 21. juna;
- predstavnicom Nacionalne asocijacije praktičara/ki omladinskog rada 4. jula;
- predstavnicama Ministarstva za evropske integracije, 26. jula;
- predstavnicom Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, 2. avgusta.

Postignuto je razumevanje i dobijena je podrška svih navedenih aktera za ovaj proces, a dogovoreni su i oblici saradnje u drugim važnim oblastima rada pomenutih aktera.

U drugoj polovini godine održan je i okrugli sto o procesu uspostavljanja strukturiranog dijaloga u RS sa zainteresovanim akterima. Okrugli sto na temu: Strukturirani dijalog - dokle smo stigli? organizovan je 26. septembra sa ciljem da se predstavi proces strukturiranog dijaloga između mladih i donosioca odluka od nivoa EU, preko nacionalnog, do lokalnog nivoa u Srbiji. Okruglom stolu su prisustvovali važni akteri omladinske politike u Srbiji, kao i predsednik Mreže mladih Hrvatske, Josip Miličević, koji je podelio sa prisutnima iskustva Hrvatske u ovom procesu, kao i pojedine primere dobre prakse u toj državi.

Održan je zajednički sastanak povodom KOMS inicijative za uspostavljanje Nacionalne radne grupe za strukturirani dijalog, 28. septembra, sa predstavnicima/ama Ministarstva omladine i sporta, Ministarstva za evropske integracije, Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Fondacije Tempus i Nacionalne asocijacije praktičara i praktičarki omladinskog rada. Prisutni/e su se saglasili da je potrebno formirati ovakvu radnu grupu i dogovoreno je da do formalnog osnivanja grupe, koje će doći sa napretkom EU integracija, ova grupa funkcioniše kroz rad Saveta za mlade. KOMS će koordinirati ovom neformalnom grupom i podneti inicijativu

za formiranje novog radnog tela Savetu. Ovakav stav potvrđen je i na sastanku Saveta za mlade krajem 2019. godine.

2.8 Zagovaranje za osnivanje skupštinskog odbora za mlade

U toku 2018. godine održano je više od 5 sastanaka sa predstavnicima/ama poslaničkih grupa u Narodnoj skupštini, sa ciljem dobijanja podrške za formiranje omladinskog kokusa u Narodnoj skupštini Republike Srbije. Protekle godine potpisana su četiri memoranduma o podršci ovoj inicijativi Krovne organizacije mladih Srbije, i to sa:

- poslaničkom grupom Dosta je bilo, 23. januara u Narodnoj skupštini Republike Srbije;
- poslaničkom grupom Dveri, 24. januara u Narodnoj skupštini R. Srbije;
- poslaničkom grupom Srpske radikalne stranke, 29. januara u Narodnoj skupštini R. Srbije;
- poslaničkom grupom Socijaldemokratske stranke, 30. januara u Narodnoj skupštini R. Srbije.

KOMS je i kroz organizovanje Skupštine mladih, događaja koji je afirmisao aktivno učešće mladih u procesima donošenja odluka, apelovao na potrebu za osnivanjem neformalnog tela koje bi na agendu Narodne skupštine stavljalo i unapređivalo pitanja mladih. Važan resurs KOMS-u za ovaj proces je i saradnja sa Svetom mladih iz političkih partija. KOMS je uz pomoć ovog radnog tela nastavio da zagovara za formiranje Kokusa za mlade u okviru Narodne skupštine i prikupio neformalnu podršku različitih narodnih poslanika/poslaničkih grupa i partija.

Učešćem na seminaru „High Level Dialogue on youth political participation and youth policy in the Western Balkans” koji se organizavli Evropska komisija i Evropski parlament u Skoplju, od 20 – 21. septembra, član Upravnog odbora, Igor Stojilović imao je priliku da sa donosiocima odlukama iz regiona, mladih predstavnicima/ama krovnih saveza, kao i poslanicima/ama nacionalnih parlamenata kao i Evropskog parlamenta, razgovara o načinima prevazilaženja jaza između mladih i donosioca odluka, a pre svega članovima/cama parlamenata.

2.9 Dodela nagrade za aktivno učešće mladh

Nagrada MladGrad dodeljuje se najuspešnijoj lokalnoj zajednici u oblasti omladinske politike i omladinskog rada u toku prethodne godine. Nagrada se dodeljuje jedinici lokalne samouprave za sveukupan doprinos unapređenju položaja mladih u lokalnoj zajednici i to na predlog udruženja mladih i/ili za mlade koji nominuje svoju lokalnu zajednicu za MladGrad, na osnovu dosad postignutih rezultata po pitanju mladih i u oblasti omladinske politike. Kako ova nagrada prošle godine nije bila dodeljena, bilo je potrebno najpre redefinisati koncept i dogovoriti uloge partnera u ovom procesu. U prvoj polovini 2018. godine održani su sastanci sa partnerima: Građanskim inicijativama, Ministarstvom omladine i sporta, kao i sa potencijalnim partnerima u procesu dodele ovogodišnjeg MladGrada, Omladinskom prestonicom Evrope – Novi Sad, o mogućnostima njihovog učešća.

Čitav proces konkursa, selekcije, odlučivanja i rada komisije bio je realizovan u julu i avgustu 2018. godine. Javni poziv lokalnim zajednicama bio je objavljen 11. jula, a konkurs je bio otvoren do 23. jula. Na konkurs je pristiglo osam lokalnih samouprava, i to: Čačak, Zrenjanin, Bečej, Sombor, Kragujevac, Smederevo, Vladičin Han i Niš. Na osnovu postavljenih kriterijuma u prijavnom formularu, komisija je donela odluku da MladGrad nagradu 2018. godine dobije Sombor. MladGrad za 2018. godinu bio je proglašen 3. avgusta, a dobitnici nagrade imali su priliku da predstave svoj grad i najvažnije ostvarene rezultate na Skupštini mladih, 12. avgusta.

2.10 Promocija i saradnja sa Omladinskom prestonicom Evrope – Novim Sadom

KOMS i Omladinska prestonica Evrope – Novi Sad potpisale su 15. januara 2018. godine Protokol o međusobnoj saradnji, koji predviđa saradnju na najvažnijim aktivnostima koja budu bila realizovana u budućnosti na svim nivoima. U toku 2018. godine održano je više sastanaka između predstavnika/ca KOMS-a i OPENS-a, radi usaglašavanja stavova oko mogućih vidova zajedničkog delovanja.

Omladinska prestonica Evrope - Novi Sad 2019 i Krovna organizacija mladih Srbije uspešno su organizovale su prvi nacionalni fandrejzing kongres "OPENS FundCon" u zgradi Rektorata u Novom Sadu 15. decembra, za predstavnike/ce organizacija civilnog društva iz Srbije, kancelarija za mlade, ali i predstavnike/ce kompanija koje žele da započnu društveno odgovorno poslovanje, institucija kao i pojedince/ke koji se bave projektnim menadžmentom.

2.11 Istraživački rad na teme od značaja za mlade

Povećanju vidljivosti KOMS-a i prepoznatljivosti u širem krugu aktera značajno je doprinela uspešna realizacija ove aktivnosti Godišnjeg plana rada za 2018. godinu. U toku 2018. godine, KOMS je objavio tri istraživanja, dve analize i otpočeo je rad na izradi priručnika za lakšu komunikaciju udruženja mladih i za mlade sa medijima. Dodatno, izrađene publikacije u velikoj meri usmeravaju rad KOMS-a, mere ostvareni napredak i omogućavaju razvoj programa na osnovu realnih podataka i potreba mladih u državi.

U februaru 2018. godine objavljeno je *Drugo izdanje Smernica za uključivanje komponente bezbednosti u lokalne akcione planove za mlade*, publikacija koja akterima na lokalnu pomaže u uspostavljanju efikasnog i inkluzivnog okvira za odgovor na bezbednosne potrebe i probleme mladih žena i muškaraca u lokalnim zajednicama. Drugo izdanje dopunjeno je zaključcima sa Konferencije o bezbednosti mladih u Srbiji, koju je KOMS organizovao 21. decembra 2017. godine, a nudi i preporuke za novi Akcioni plan za sprovođenje NSM 2015-2025. U procesu izrade dopunjenog izdanja Smernica, konsultovan je najširi krug aktera kako bi se ukazalo na probleme bezbednosti svih, a posebno ranjivih grupa mladih čija je bezbednost posebno ugrožena. Drugo izdanje smernica promoviše i nove principe i načela radi prevazilaženja praktičnih problema u formulisanju i sprovođenju LAPM, ukazuje na potrebu razvijanja savremenih pristupa u radu sa mladima koji su prilagođeni životu mladih u 21. veku. Autori publikacije su Marina Tadić i Petar Delić.

U junu 2018. godine, objavljena je *Komparativna analize omladinske politike u RS sa politikama u EU*. Publikacija nudi pregled omladinskih politika u odabranim državama Evrope i upoređuje ih sa politikama u Srbiji, radi pronalaženja primera dobre prakse, dobrih studije slučaja koji imaju za cilj formulaciju predloga za izmene politika u Srbiji. U analizi su obrađene politike obrazovanja, zapošljivosti i zdravlja, a države koje su bile predmet analize su: Holandija, Poljska i Hrvatska – koje su izabrane da bi oslikale različite pozicije zemalja u Evropi (procesi demokratizacije, ekonomske tranzicije i ekonomskog razvoja i procesa pristupanja Evropskoj uniji), kako bi Srbija znala šta može da očekuje u oblasti razvoja omladinske politike. Takođe, analizirane su i politike Saveta Evrope, kao i politike Evropske unije, sa posebnim pogledom na proces strukturiranog dijaloga i kako on funkcioniše na nivou Evropske unije. Na osnovu javnog konkursa, za izradu ove analize odabran je istraživač Miloš Mojsilović.

U avgustu 2018. godine objavljen je *Alternativni izveštaj o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji 2018*. Izveštaj je KOMS realizovao po drugi put, a uoči Međunarodnog dana mladih, 10. avgusta, organizovana je i konferencija za medije u Medija centru radi predstavljanja najvažnijih nalaza istraživanja. Istraživanje je sprovedeno u periodu od maja do jula 2018. godine, na osnovu nekoliko tehnika prikupljanja podataka: 1. analize dokumenata (desk analiza), pomoću koje je analiziran institucionalni okvir i sve tematske oblasti koje su na bilo koji način uređene i koje određuju položaj mladih. 2. pet fokus grupa sa relevantnim subjektima, koje su korišćene za kvalitativno istraživanje pojedinih tema, sa odabranim učesnicima/cama na osnovu kriterijuma relevantnosti (organizacije mladih, organizacije za mlade, istaknuti pojedinci, predstavnici ciljanih organizacija) za datu temu; 3. online upitnika za mlade uzrasta od 15 do 30 godina na teritoriji Republike Srbije, sastavljenog od ukupno 178 pitanja na koja je odgovorilo ukupno 1200 ispitanika/ca sa teritorije Republike Srbije. Izveštaj je doprineo velikoj vidljivosti KOMS-a i teme mladih tokom avgusta, čemu svedoči veliki broj gostovanja i davanja izjava od strane članova/ica KOMS tima. Autor istraživanja je Boban Stojanović.

U oktobru 2018. godine KOMS je objavio istraživanje *Mladi u medijskom ogledalu 2018*. Istraživanje je realizovano po drugi put, uz donekle izmenjenu metodologiju, ali sa istim ciljem: da utvrdi nivo zastupljenosti mladih u domaćim medijima, kao i diskursne obrasce koji se o kreiraju o mladima. Analiziran je medijski diskurs o sledećih šest tema: (a) vrednosti mladih, (b) mladi, mediji i društvene mreže, (c) mladi i tržište rada; (d) mladi i obrazovanje; (e) mladi, aktivizam i volonterski rad; (f) bezbednost mladih. Dvonedeljni uzorak analiziran je metodom kvantitativno-kvalitativne analize sadržaja, a u periodu od 10. do 23. septembra 2018., svakodnevno su posmatrani sadržaji o mladima u devet odabranih medija, što podrazumeva 36 primeraka dnevnih novina, 42 centralne informativne

emisije (1510 minuta programa) i 42 dnevna obuhvata objava sa onlajn portala. Pored analize i zaključka, najvažnijim akterima upućene su preporuke za unapređenje rada u ovoj oblasti. Autor izveštaja je Stefan Janjić.

U novembru 2018. godine, KOMS je objavio i istraživanje Poverenje mladih u institucije. Kvalitativno i kvantitativno istraživanje o poverenju mladih u institucije realizovano je od 10. septembra do 20. oktobra 2018. godine. Najvažniji nalazi istraživanja predstavljani su na konferenciji za medije koja je bila organizovana 7. novembra u Medija centru. Istraživanje je realizovala nezavisna agencija Demostat, za potrebe Krovne organizacije mladih Srbije, uz podršku OPENS-a.

KOMS je u 2018. godini učestvovao i na unapređenju upitnika istraživanja koje Ministarstvo omladine i sporta realizuje, kao i u dubinskim intervjuima koji su deo istraživanja o položaju i potrebama mladih u Srbiji. U realizaciji dubinskih intervjuja učestvovalo je 8 članova i članica KOMS tima, 2 člana trenerske baze KOMS-a i 6 polaznika/ca Akademije omladinske politike.

2.12 Razvoj mehanizama za praćenje rada institucija (Whatchdog)

U 2018 godini KOMS je radio na pronalaženju adekvatnog mehanizma za praćenje rada institucija. Sa organizacijom članicom, Bečejskim udruženjem mladih koncipiran je zajednički pilot program koji će praksu kontrole institucija na lokalnu koju sprovodi KOMS uz saradnju sa BUM uspostaviti u više različitih jedinica lokalne samouprave sa idejom stvaranja mehanizama koji će mladi koristiti kako bi pratili rad institucija.

---

3. Lokalni program

3.1 Mreža lokalnih aktera (Mreža za mlade)

Mreža za mlade se u toku 2018. godine ređe sastajala u odnosu na 2017. godinu. Ipak, tokom sastanka Mreže za mlade, održanog 3. aprila 2018. godine, razgovarano je o trenutnom stanju u Ministarstvu omladine i sporta, konkursu koji je trebalo ministarstvo da objavi sredinom januara, procesu izrade Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za mlade i procesu uspostavljanja strukturiranog dijaloga. KOMS je u toku 2018. godine nastavio dobru saradnju sa svim članovima Mreže za mlade, a naročito sa Nacionalnom asocijacijom praktičara i praktičarki omladinskog rada i Ministarstvom omladine i sporta.

3.2 Jačanje lokalnih mehanizama za učešće mladih

Primenjujući mehanizme strukturiranog dijaloga i prilagođavajući ih lokalnom kontekstu i situaciji u Srbiji, KOMS je kroz svoje programe blisko sarađivao sa više od 10 lokalnih zajednica širom Srbije u 2018. godini. Pored obuka i prenošenja određenih znanja i veština, o kojima se bliže govori u tački 3.3, KOMS je podržao i lokalne inicijative odabranih lokalnih zajednica koje su imale za cilj promociju aktivnog učešća mladih, omogućavale dijalog mladih sa institucijama i omogućavale mladima da kroz učešće u dijalogu rade i na rešavanju određenog problema u svojoj lokalnoj zajednici, zajedno sa donosiocima odluka.

Tokom 2018. godine, pokrenuto je 5 inicijativa lokalnih zajednica, a inicijative su realizovali donosioci odluka u saradnji sa mladima i njihovim predstanicima/ama. Lokalne inicijative realizovane su:

- u Čačku, u maju; na temu uspostavljanja besplatnog prevoza sa ograničenim vremenskim trajanjem za učenike/ce srednje Medicinske škole za vreme obavljanja stručne prakse. Mladi su prepoznali problem i predložili rešavanje istog, u okviru procesa SD-a.
- u Brusu, u maju i junu; organizovana je debata koja je ukazala na ključne probleme sa kojima se mladi suočavaju u Brusu i koja je doprinela razvoju mehanizama saradnje mladih i donosioca odluka; osmišljen je i promotivni video koji ukazuje na problem visoke nezaposlenosti i neophodnost usmeravanja politika tako da mladi ostaju u Brusu;
- u Sremskoj Mitrovici, u junu; organizovana je zajednička akcija mladih i donosioca odluka, kako bi se mladi upoznali sa donosiocima odluka, zajedno doprineli unapređenju razvoju politika za mlade i razgovarali o problemima sa kojima se suočavaju;
- u Raški, u julu; tema inicijative je mentalno zdravlje mladih, razmatrana su rešenja za uspostavljanje novog servisa za mlade, Razvojnog savetovališta koje će podizati svest kod mladih o značaju brige o mentalnom zdravlju;
- u Somboru, u avgustu; održana je fokus grupu sa mladima na temu "Šta je potrebno mladima u Somboru?", a potom i okrugli sto na kome su mladi i donosioci odluka razgovarali o rešenju problema identifikovanog na prvoj radionici.

Lokalne inicijative za lokalne koordinateure koji su prošli obuku u drugoj polovini 2018. godine biće realizovane u toku 2019. godine.

3.3 Minimum standarda za učešće mladih u donošenju odluka na lokalnom nivou

Zagovarački procesi kojima se jedinicama lokalnih samouprava predstavljaju standardi koji su sistematizovani u publikaciji koju je KOMS izradio prošle godine, nastavljeni su i u 2018. godini. Pored promocije *Minimuma standarda za učešće mladih u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou* donosiocima odluka na lokalnu, KOMS je organizovao i sproveo 3 obuke za ukupno 11 lokalnih zajednica, 22 lokalna koordinateura, predstavnika udruženja mladih i za mlade kao i donosioca odluka na lokalnom nivou.

Prve dve obuke realizovane su za lokalne zajednice odabrane na osnovu javnog poziva u februaru 2018. godine, a teme koje su na ovim obukama obrađivane bile su se mehanizama strukturiranog dijaloga na lokalnu, uspešnih mehanizama dijaloga sa mladima, aktivnog učešća, javnog zagovaranja i kreiranja javnih politika za mlade. Odabrane su sledeće jedinice lokalne samouprave: Raška, Sremska Mitrovica, Kragujevac, Čačak, Sombor i Brus. Prva obuka realizovana je od 23. do 25. februara u Vršcu, a druga od 13. do 15. aprila, takođe u Vršcu.

Drugi javni poziv za 5 lokalnih zajednica realizovan je u avgustu, a na osnovu javnog konkursa za treću obuku odabrane su sledeće JLS: Beograd, Smederevo, Bečej, Zrenjanin i Kraljevo. Obuka o strukturiranom dijalogu za pomenute lokalne zajednice realizovana je od 28. do 30. septembra na Avali. Još 10 lokalnih koordinateura tom prilikom je obučeno da pokrene inicijative koristeći mehanizme strukturiranog dijaloga, koje će se realizovati tokom 2019. godine.

Koordinateuri programa, Boban Stojanović i Miljana Pejić učestvovali su u avgustu u intervju u okviru projekta „Istraživanje o potrebama građana za aktivnije učešće u rešavanju problema u lokalnoj sredini“. Istraživanje su realizovali Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA), Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP), Nacionalna koalicija za decentralizaciju (NKD) i Partneri za demokratske promene sa ciljem ispitivanja položaja i potreba omladinskih organizacija i mladih na lokalnu. KOMS je podržao i učestvovao i na prvoj javnoj raspravi o Nacrtu Lokalnog akcionog plana za mlade Grada Beograda. U prostorijama Gnezda, 7. avgusta održana je prva javna rasprava o Nacrtu lokalnog akcionog plana za mlade Grada Beograda. Na panelu je ispred KOMS-a učestvovao Stefan Đorđević i tom prilikom prisutne aktere podsetio na minimume standarda za izradu važnih strateških dokumenata koji uređuju pitanja mladih.

3.4 Promocija dokumenta smernica za unapređenje bezbednosti mladih

Drugo izdanje Smernica za uključivanje komponente bezbednosti u lokalne akcione planove za mlade i preporuke sadržane u publikaciji iskorišćene su za unapređenje Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za

mlade za period od 2018. do 2020. godine. Takođe, Smernice su promovisane na svim većim aktivnostim KOMS-a koje su okupljale aktere aktivne na lokalnom nivou, a štampana izdanja ove publikacije prosleđena su na sve relevantne adrese koje mogu značajno doprineti širenju mreže aktera koja će propisane standarde primenjivati u svom radu.

3.5 Promocija socijalnog uključivanja mladih iz društveno osetljivih grupa u omladinske aktivnosti na lokalnom i regionalnom nivou

U okviru projekta *Uključivanje uživo*, formirani su mešoviti lokalni konzorcijumi koji su sproveli aktivnosti u svojim zajednicama. U Novom Pazaru uspostavljena je saradnja i razmenjena su iskustva dobre prakse sa još dve KzM iz regiona na temu socijalne inkluzije. Kreirane su preporuke za uključivanje mladih iz osetljivih grupa prilikom planiranja i izrade LAP-a za mlade; (učestovali su: KzM Novi Pazar, OCD Urban In i Fokred). U Nišu je emitovan serijal od 8 radijskih emisija – *Uključivanje uživo "Ono što ne znaš o meni"*, u kojima su učestvovali mladi iz različitih osetljivih grupa i time podignuta svest o ulozi mladih iz osetljivih grupa u zajednici; (učestovali su: KzM Medijana, OCD AzBuki i Super građanin). U Bečeju su obučeni zaposleni/e i volonteri/ke u KzM i Bečejskom udruženju mladih za rad sa osetljivim grupama, uspostavljena je saradnja sa Centrom za socijalni rad i Dnevnim boravkom za decu sa smetnjama u razvoju, uspostavljen program volontiranja u Dnevnom boravku u kom volontiraju mladi aktivni u zajednici; (učestovali su: KZM Bečej i OCD Bečejsko udruženje mladih BUM). U Kragujevcu je realizovano istraživanje među mladima iz osetljivih grupa, kreiran je set preporuka kako bi se teme ravnopravnosti i nediskriminacije uključile u zvanične dokumente, realizovana je „Živa biblioteka“, gde su direktno uključeni mladi iz osetljivih grupa; (učestovali su: KzM Kragujevac i OCD Omladina Jazas-a Kragujevac). U Obrenovcu je usvojen prvi Statut učeničkog parlamenta Tehničke škole Obrenovac, zasnovan na inkluzivnim vrednostima uz saradnju lokalnih aktera i održan okrugli sto sa učešćem lokalnih i nacionalnih subjekata omladinske politike; (učestovali su: KzM Obrenovac, OCD Udruženje studenata sa hendikepom i Centar za građansko delovanje). U Pančevu je realizovano istraživanje u vidu pet fokus grupa o položaju mladih iz osetljivih grupa, kreirane su preporuke za uključivanje mladih iz ovih grupa u lokalni akcioni plan i održana je tribina sa temom veće uključenosti mladih iz osetljivih grupa; (učestovali su: KzM Pančevo, OCD Ženska mirovna grupa Žmig i Connecting people).

---

4. Međunarodni program

4.1 Učestvovanje u radu i procesima Evropskog foruma mladih

KOMS je kao punopravna članica Evropskog foruma mladih (YFJ) redovno učestvovao na događajima koje je YFJ organizovao u toku 2018. godine, kao i u procesima od značaja za rad KOMS-a.

Evropski forum mladih organizuje dva redovna događaja u toku godine na kojima okuplja organizacije članice, a predstavnici KOMS-a učestvovali su na oba događaja. Predstavnik KOMS-a, Mila Lukić, učestvovala je na COMEM-u (Council of Members), koji se održao u Briselu od 26. do 29. aprila i na kome su se usvajala važna dokumenta za YFJ i omladinsku politiku na evropskom nivou. COMEM je bio prilika da se nesporazumi i poteškoće oko učešća Srbije na EU omladinskim konferencijama reše i da se ostvari kontakt i/ili produbi saradnja sa svim relevantnim akterima u ovom procesu. Najznačajnije kampanje YFJ-a koje su tom prilikom bile predstavljene su i u kojima je KOMS uzeo učešće su: Erasmus x10 (povećanje budžeta programa koji će naslediti Erasmus+) i EU youth strategy (konceptualizacija nove EU strategije za mlade).

Generalna skupština Evropskog omladinskog foruma održana je u periodu 22 – 24. novembra u Novom Sadu. Na skupštini je prisustvovalo više od 200 učesnika/ca, predstavnika/ca nacionalnih krovnih saveza i internacionalnih omladinskih organizacija iz cele Evrope, a KOMS su predstavljali Samedin Rovčanin, Stefan Đorđević, Olga Dević i Miljana Pejić. Ovogodišnja Generalna skupština YFJ-a bila je izborna, te su odabrani novi članovi i članice organa

Foruma. Usvojeni su važni strateški dokumenti Foruma, kao i izveštaji o radu organizacije. KOMS je učešće tri delegata/kinja iskoristio za umrežavanje i ostvarivanje saradnje sa predstavnicima/ama krovnih saveza i međunarodnih nevladinih organizacija koji mogu da unaprede programe KOMS-a deljenjem primera dobre prakse na osnovu neposrednog iskustva.

KOMS je delegirao članicu sekretarijata, Miljanu Pejić za učešće na treningu Evropskog omladinskog foruma koji je organizovan u junu u Briselu. Trening je organizovan kako bi se ojačali kapaciteti sekretarijata organizacija članica, na temu javnog zagovaranja i javnih politika. Oblasti koje su treningom bile pokrivena su: zagovaranje, lobiranje, socijalna inkluzija, evaluacija i monitoring u radu organizacije, Youth Progress Index. Postignut je dogovor oko stalnog praćenja međusobnih zagovaračkih kampanja, savetovanja i deljenja primera dobre prakse učesnika/ca treninga i zaposlenih u sekretarijatu YFJ-a, a predstavnica KOMS-a kontinuirano prati za KOMS relevantne programske aktivnosti preko aplikacije koju Evropski forum mladih koristi za razvoj svojih kampanja i programa.

4.2 Učešće u radu mreže krovnih organizacija Južne Evrope (SYC)

U toku 2018. godine, KOMS je redovno učestvovao u radu mreže krovnih saveza Južne Evrope (u nastavku SYC) i uzeo učešće na 4 od ukupno 5 organizovanih sastanaka tokom godine. Imajući u vidu održavanje Generalne skupštine Evropskog foruma mladih u Novom Sadu, KOMS je inicirao i organizovao SYC sastanak u Novom Sadu, na margini Skupštine Foruma.

Prvi SYC sastanak u toku godine organizovan je od 12. do 15. aprila u Madridu od strane Krovne organizacije mladih Španije (CJE). Na sastanku su se formulisali zajednički stavovi južnih krovnih saveza mladih za dva veoma važna događaja koja su mu predstojila: 1. EU omladinska konferencija u Sofiji (druga konferencija u okviru šestog ciklusa strukturiranog dijaloga); 2. COMEM YFJ koji se održao u aprilu u Briselu. Nezadovoljni organizacijom EU omladinske konferencije od strane resornog ministarstva u Bugarskoj, izrađeno je zajedničko saopštenje kojim su se adresirali najvažniji problemi u organizaciji, od čega je za KOMS najvažniji bio deo oko drugačijeg pozivanja zemalja Zapadnog Balkana na konferenciju, a podršku predlogu KOMS-a, dali su svi krovni savezi mreže. KOMS je na SYC sastanku predstavljala Miljana Pejić. Drugi SYC sastanak organizovan je na margini EU omladinske konferencije u Sofiji, radi usaglašavanja stavova i mišljenja oko predloga za nove ciljeve mladih u Evropi.

Na marginama COMEM-a, održan je treći SYC sastanak, povodom objavljivanja saopštenja SYC krovnih saveza o konferenciji u Sofiji, a diskutovano je i o potencijalnim kandidatima za Upravni odbor YFJ-a, koji će biti organizovani na Skupštini udruženja u Novom Sadu, od 22. do 24. novembra 2018. godine. Dan pred početak Generalne Skupštine, 21. novembra, održan je i poslednji SYC sastanak u organizaciji KOMS-a, a na kome je prisustvovalo oko dvadesetak učesnika/ca, predstavnika/ca krovnih saveza Južne Evrope. Tri ključne teme o kojima je razgovarano bili su predstojeći izbori za novi Upravni odbor, potpredsednike i predsednika Evropskog omladinskog foruma, zatim amandmani krovnih saveza članova SYC mreže na dokumente YFJ-a, kao i diskusija o kandidovanim članovima/ca SYC mreže za Upravni odbor i potpredsednicu. Svi kandidati/kinje za organe YFJ-a koje je podržao SYC, izabrani su na izborima od strane delegata/kinja Skupštine.

4.3 Učešće u promociji i saradnja sa Regionalnom kancelarijom za saradnju mladih zapadnog Balkana

KOMS je u 2018. godini nastavio saradnju sa Regionalnom kancelarijom za saradnju mladih na Balkanu i učestvovao na najvažnijim događajima RYCO-a, poput strateškog planiranja koje je RYCO organizovao u Skoplju od 20. do 22. marta. Na osnovu poziva upućenog KOMS-u 19. februara, za učešće na prvom strateškom planiranju Regionalne kancelarije za saradnju mladih pod nazivom 'Strategic Dialogues - a Better Region Starts with Youth', delegiran je Samedin Rovčanin. KOMS je tom prilikom dao sugestije za unapređenje regionalne saradnje i omladinske politike u regionu. Mogućnosti koje organizacijama i mladima nudi Regionalna kancelarija, promovisane su tokom godine putem kanala komunikacije koje KOMS koristi, kao i na najvažnijim događajima KOMS-a koje okupljaju veliki broj mladih. Priča o RYCO-u predstavljena je na u novembru, na Samitu mladih

Grada Beograda, u okviru koga je KOMS imao svoj panel posvećen pokretačkim pričama omladinskog sektora, kao i na Nacionalnom savetovanju koje je KOMS organizovao u decembru, neposredno nakon objavljivanja drugog poziva za projekte Kancelarije.

U toku 2018. godine nastavljena je saradnja sa Institutom za saradnju i razvoj iz Albanije oko daljeg razvoja Platforme za saradnju mladih na Zapadnom Balkanu, servisa za organizacije članice KOMS-a, ali i sve pojedince/ke koji žele da se angažuju u regionu u oblasti omladinske politike. Tokom marta, pregovaralo se sa Institutom za saradnju i razvoj i ostalim partnerima oko modaliteta nastavka saradnje i dalje izgradnje Platforme za saradnju mladih na Zapadnom Balkanu u uslovima KOMS-ovom učešća u daljem projektu, a podršku daljem radu Platforme dali su krovni savezi Makedonije i Albanije, kao i relevantne omladinske organizacije sa Kosova i BiH. Prva aktivnost koja je realizovana nakon potpisivanja Memoranduma o saradnji bila je izrada promo videa podrške Platformi. U toku aprila intenzivno se komuniciralo i o drugim aktivnostima, a tokom maja planirane su aktivnosti promocije Platforme. Pored prosleđivanja brojnih informacija i podataka CDI-u o položaju mladih i stanju omladinske politike u RS za potrebe projektnih aktivnosti. Usaglašeni su kriterijumi i poziv za regionalno takmičenje u pisanju eseja koji je i objavljen krajem maja, te je promovisano regionalno omladinsko takmičenje u pisanju eseja tokom juna. Održan je sastanak koordinatorka programa i izvršne direktorke CDI-a 24. juna radi dogovora o daljem sprovođenju aktivnosti i potencijalima za eventualni nastavak saradnje sledeće godine. 25. juna organizovan je i Info događaj promocije Platforme za saradnju mladih na Balkanu, gde je predstavljena Platforma, mogućnosti za uključivanje i pomenuto takmičenje. Platformu su predstavile izvršna direktorka CDI-a Krisela Hackaj i Mila Lukić ispred KOMS-a. Tokom avgusta dodatno je promovisana platforma putem društvenih mreža i na prikladnim događajima KOMS-a. KOMS je učestvovao i na omladinskoj konferenciji i razmeni u oktobru u Tirani. Tom prilikom održani su sastanci partnera i razmatrani su modeli formalizacije saradnje partnera na Platformi sa Regionalnom kancelarijom za saradnju mladih na Balkanu.

KOMS je u toku godine aktivno učestvovao i na drugim važnim događajima u oblasti regionalne saradnje i to:

- na Konferenciji o Regionalnoj kancelariji za saradnju mladih u Bjeljini, 31. maja do 1. juna, koji je organizovalo Ministarstvo porodice, omladine i sporta Republike Srpske, u saradnji sa MOS-om. Delegaciju KOMS-a su pored Stefana Đorđevića i Bogdana Rašića, činili i predstavnici/e organizacija članica KOMS-a.
- na Konferenciji koju je realizovao regionalni Friedrich Eebert Stiftung u Zagrebu u junu. Predstavljano je regionalno istraživanje o stanju omladinske politike u Jugoistočnoj Evropi, koje je FES sproveo u proteklom periodu. Pored predstavnika/ca krovnih saveza mladih u regionu, događaju su prisustvovali i predstavnici/e RYCO. Ispred KOMS-a učestvovala je Olga Dević.
- na okruglom stolu na temu „Učešće mladih u lokalnim zajednicama u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj: izazovi i perspektive”, 26. juna u Beogradu, organizaciji Fondacije Ana i Vlade Divac. Održan je okrugli sto sa predstavnicima/ama omladinskih organizacija iz Srbije, Albanije, Makedonije, Crne Gore i Turske o izazovima mladih na lokalnom nivou i zarad upoznavanja sa YBH4WBT mrežom. KOMS je predstavljala Jelena Mitrović.
- na Konferenciji – OSF alumništa sa Zapadnog Balkana a na temu evropskih integracija, u organizaciji Beogradske otvorene škole, u junu u Beogradu. Konferencija Open Society Foundation – alumništi kao savetnici politika evropskih integracija Zapadnog Balkana, na kome je ispred KOMS-a učestvovala Olga Dević, imala je za cilj pokretanje diskusije o daljoj evropskoj perspektivi regiona u svetlu predstojećeg Londonskog samita.
- na Regionalnom forumu mladih u Novom Sadu, 29. jun – 1. jula, koji je organizovan kao side-event Londonskog samita u okviru Berlinskog procesa. KOMS su predstavljale Jelena Mitrović i Miljana Pejić.
- na BalkanTour seminaru, organizovanom od strane Ambasade Austrije u Srbiji i Evropskog pokreta Novi Sad, u periodu od 1. do 10. jula, kako bi se zaključci i preporuke sa Regionalnog Forumu mladih predstavile donosiocima odluka na Zapadnom Balkanu. KOMS je predstavljala Jelena Mitrović.
- na regionalnim konsultacijama povodom uspostavljanja programa „Dijalog za budućnost”, 12. jula u Sarajevu „Dijalog za budućnost” je program UN-a koji ima za cilj uspostavljanje veće saradnje između različitih društvenih i etničkih grupa u BiH, Hrvatskoj, Crnoj Gori i Srbiji. Konsultacije su obavljene sa reprezentativnim omladinskim organizacijama radi unapređenja predloga programa. Sastanku je ispred KOMS-a učestvovala Miljana Pejić.
- na Međunarodnoj konferenciji koju se održala od 13. do 15. septembra u Sofiji sa ciljem utvrđivanja standarda za kvalitetne omladinske politike u državama Zapadnog Balkana i pospešivanje regionalne saradnje. Ostvarenost standarda u Srbiji predstavili su Samedin Rovčanin i Olga Dević.

- na konferenciji "Mladi Balkana za Evropu" koju je organizovala Fondacija Centar za razvoj demokratije u novembru, Miljana Pejić učestvovala je na panelu posvećenom regionalnoj saradnji mladih i programima za mlade, zajedno sa predstavnicima/ama RYCO-a, BOŠ-a, Fondacije Ana i Vlade Divac i Instituta za razvoj i saradnju.

KOMS je ugostio učesnike/ce BalkanTour-a, 2. jula, a više od 30 mladih sa Zapadnog Balkana imalo je priliku da se bliže upozna sa radom KOMS-a i da se dodatno informiše o inicijativama i procesima mladih u regionu. Dodatno, 21. avgusta održan je sastanak sa Evropskim pokretom u Srbiji i stažistkinjama na projektu REACT, finansiranog od strane Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO) kako bi se stažistkinje na projektu, a aktivistkinje iz Sarajeva i Prištine, bliže upoznale sa radom omladinskih organizacija u Srbiji.

KOMS je podržao organizaciju regionalne konferencije u Andrevlju, od 18 – 20. oktobra, na kojoj su izrađene preporuke za unapređenje položaja zemalja zapadnog Balkana u Erasmus+ programima i predložene smernice za buduće programe Erasmusa za zapadni Balkan. KOMS je koordinirao formulisanje preporuka za KA3 program, a za unapređenje dokumenta koristili su se i mehanizmi KOMS-a za prikupljanje komentara i dobijanje šire podrške javnosti za kreirane preporuke, platforma *dijalog.rs*.

U toku oktobra i novembra pripremljena je i Studija o strukturi omladinskog sektora u Srbiji, na inicijativu Friedrich Ebert Stiftunga i u okviru projekta koji se tiče regionalne saradnje mladih. Izradu ove studije koordinirao je Igor Stojilović. Studija je osnov za saradnju i potencijalni razvoj novog programa i zagovaračkih procesa u regionu, koje će FES podržati u toku 2019. godine.

4.4 Održavanje studijskih bilateralnih poseta sa krovnim organizacijama iz drugih zemalja

KOMS je ostvario i produbio saradnju sa brojnim krovnim savezima u 2018. godini, a naročito sa sledećim savezima: Vijećem mladih Federacije Bosne i Hercegovine, Omladinskim savjetom Republike Srpske, Krovnim savezom mladih Makedonije (NMSM), Mrežom mladih Hrvatske. Realizovana je serija bilateralnih sastanaka sa krovnim organizacijama Makedonije, Crne Gore, BiH i Republike Srpske na redovnoj VI Skupštini KOMS-a, koja se održala u Vršcu od 19. do 21. januara. Kao gosti Skupštine učestvovali su predstavnici/e 4 krovne organizacije mladih iz okruženja i predstavili svoj rad delegatima/kinjama i gostima Skupštine KOMS. Ovo je bila prilika za učvršćivanje saradnje, ali uspostavljanje kontakata i razgovora međunarodnih partnera, ne samo sa organima KOMS-a već i sa organizacijama članicama i njihovim delegatima/kinjama na Skupštini.

Dvodnevni sastanak i regionalno umrežavanje KOMS-a i krovnih saveza Albanije i Makedonije realizovano je 23. i 24. januara 2018. godine u Beogradu. Tema sastanka bila je jačanje kapaciteta krovnih saveza Albanije i Makedonije. Dogovoreni su koraci i oblasti za dalju saradnju ova dva saveza sa KOMS-om, kao i međusobna podrška za važne procese u unapređenju institucionalnog i normativnog okvira omladinske politike u državama Zapadnog Balkana.

KOMS je učestvovao u pisanju projektnog predloga u okviru programa Evropa za građane i građanke, u partnerstvu sa Mrežom mladih Hrvatske, u oblasti strukturiranog dijaloga u februaru, kada se sa Mrežom pregovaralo o modalitetu i intenzitetu učešća KOMS-a, programskim aktivnostima i finansijskim aspektima. MMH je neposredno pre apliciranja odlučio da redefiniše koncept projektnog predloga, te KOMS na kraju nije aplicirao za ovaj projekat. Ipak, saradnja sa Mrežom mladih Hrvatske bila je održavana tokom čitave godine, o čemu svedoči podrška i prenos znanja od strane Mreže mladih Hrvatske, naročito u oblasti strukturiranog dijaloga. Predsednik MMH učestvovao je na Okruglom stolu realizovanom u septembru i predstavio iskustva i primere dobre prakse Hrvatske u procesu strukturiranog dijaloga.

Saradnja sa Crnogorskim omladinskim forumom nastavljena je i u 2018. godini, kroz učešće KOMS-a na konferenciji – Jačanje aktivizma omladinskih organizacija, u organizaciji Centra za javne politike Crne Gore. Događaj je bio organizovan 17. marta, a tom prilikom je Samedin Rovčanin predstavio rad i funkcionisanje KOMS-a kako bi razmenio iskustava i primera dobre prakse u radu krovnih saveza a zarad jačanja aktivizma omladinskih organizacija u Crnoj Gori i (re)uspostavljanja njihovog krovnog saveza.

Dobra saradnja nastavljena je i sa Omladinskim savjetom Republike Srpske, najpre kroz realizaciju studijske posete Omladinskom savjetu od 1. do 4. marta. KOMS su predstavljali član i članica Upravnog odbora: Bogdan Rašić i Jelena Mitrović. Delegacija Srbije učestvovala je i na 22. Omladinskim susretima mladih Republike Srpske u Trebinju, od 22. do 26. avgusta. Na osnovu javnog poziva odabrani su i mladi, koji su sa predstavnicima/ama Ministarstva omladine i sporta i članovima/cama KOMS tima činili zvaničnu delegaciju Srbije. Na inicijativu KOMS-a, učesnici/e iz Srbije doprineli su poboljšanju kvaliteta programa Susreta, održavši edukativne radionice u oblasti medija, aktivnog učešća, zdravih stilova života, omladinskog preduzetništva. Predstavljen je i rad KOMS-a, sa akcentom na postignute rezultate u oblasti strukturiranog dijaloga. U programu su učestvovali i predstavnice OPENS-a i ovogodišnjeg MladGrada – Sombor. Saradnja sa Omladinskim savjetom RS dodatno je produbljena učešćem predstavnika/ca OSRS-a na dva modula programa jačanja kapaciteta koje je KOMS organizovao u septembru i oktobru u oblasti fandrejzinga i eksterne komunikacije. Ovakav modalitet saradnje dokaz je da je potrebno međusobno sarađivati na jačanju kapaciteta saveza mladih u regionu.

Sa Vijećem mladih Federacije BiH, KOMS je partnerski realizovao projekat „Active Today – Tools for the implementation of youth policies” u 2018. godini. Nakon održanog konsultativnog sastanka u Sarajevu krajem 2017. godine, KOMS je učestvovao u realizaciji najpre međunarodnog treninga o zagovaračkim procesima i građanskim inicijativama, od 16. do 24. februara u Jajcu u Bosni i Hercegovini a potom i međunarodne radionice od 20. do 24. aprila u Sremskim Karlovcima. Ovom prilikom osnaženo je troje mladih aktivista/kinja iz Srbije, koji su na osnovu stečenih znanja kao i uz logističku i mentorsku podršku KOMS-a realizovali kampanju informisanja mladih o ciljevima mladih u Evropi i strukturiranom dijalogu. KOMS je u septembru učestvovao na još jednoj projektnoj aktivnosti, Konferenciji o mladima u regionu, u Sarajevu. Konferenciji su prisustvovali aktivisti/kinje na projektu, predstavnici/e RYCO-a, donosioci odluka u BiH, predstavnici/e UN agencija i drugi važni akteri omladinske politike u BiH. Predstavnicom KOMS-a Miljana Pejić učestvovala je na panelu posvećenom aktivnom učešću mladih u procesima donošenja odluka u regionu, a generalni sekretar Stefan Đorđević promovisao je projekat i događaj i KOMS, učestvujući u lokalnim emisijama. Krajem novembra i početkom decembra Jelena Mitrović učestvovala je na završnom evaluacionom sastanku projekta u Tuzli. Dodatno, član sekretarijata Vijeća mladih Federacije BiH učestvovao je na KOMS treningu o fandrejzingu čime je saradnja produbljena dodatno a osnaženi su i kapaciteti Vijeća mladih.

Na poziv KOMS-a, tri krovna saveza (Omladinski savjet RS; Vijeće mladih FBiH, Crnogorski omladinski forum) učestvovali su na Konferenciji u okviru projekta „Erasmus+ otvara vrata” i doprineli formulisanju kvalitetnih zaključaka na panelu posvećenom ključnoj aktivnosti KA3 Erasmus+ programa. U septembru, kontaktirani su krovni savezi mladih Malte i Kipra radi predlaganja zajedničkog projekta sa organizacijom članicom KOMS-a, Beogradskim centrom za ljudska prava. KOMS je kontaktirao krovne saveze i ukratko im predstavio projektnu ideju organizacije članice, kao i poziv za saradnju na daljem razvijanju projekta u oblasti inkluzije mladih iz ranjivih grupa.

KOMS je učestvovao u organizaciji treninga za krovne saveze mladih, a u partnerstvu sa Krovnim savezom mladih Makedonije. KOMS je bio deo organizacionog tima koji je u periodu od 15. do 20. oktobra osmislio i realizovao trening za predstavnike/ce krovnih saveza mladih širom Evrope. U avgustu je u Budimpešti održan pripremni sastanak, kome je prisustvovao Igor Stojilović. Nastavljen je rad na programu i dnevnom redu Studijske sesije na kojoj će se okupiti predstavnici/e krovnih saveza u Evropi, a upućen je i poziv drugim zainteresovanim akterima za učešće. Studijska posete realizovala se u oktobru, a KOMS su predstavljali Jelena Mitrović i član trenerske baze Vojislav Vujić.

4.5 Promocija grada Novog Sada kao Omladinske prestonice Evrope 2019. godine

KOMS je u toku 2018. godine promovisao OPENS na svim većim aktivnostima koje je organizovao ili na kojima je učestvovao, a neki od njih su i: 22. Omladinski susreti mladih Republike Srpske, u avgustu u Trebinju, Nacionalno savetovanje KOMS-a u decembru u Vršcu, Akademija omladinske politike, itd. V.d. predsednika UO KOMS-a, Samedin Rovčanin učestvovao je u Ceremoniji proglašenja Omladinske prestonice Evrope za 2021. godinu i obratio se skupu na početku ceremonije. U saradnji sa OPENS-om, KOMS je organizovao i sastanak krovnih saveza Južne Evrope, na margini Generalne skupštine Evropskog foruma mladih u novembru u Novom Sadu. Više o zaključcima i rezultatima sa sastanka možete pronaći u tački 4.2.

4.6 Jačanje i promocija programa UN mladih delegata

KOMS je drugu godinu za redom učestvovao u sprovođenju programa „Omladinski delegati Srbije u UN”, u partnerstvu sa Udruženjem za Ujedinjene nacije u Srbiji. KOMS je kao partner na projektu učestvovao u aktivnostima promocije programa i selekcije prijavljenih kandidata/kinja za drugu generaciju UN omladinskih delegata. Javni konkurs je bio otvoren u periodu od 1. do 12. avgusta, kada je KOMS promovisao konkurs putem svojih kanala komunikacije. U prva 2 kruga selekcije, analize prijave i testiranje (24. avgusta), učestvovao je Samedin Rovčanin, a u trećoj fazi, fazi intervjua, Miljana Pejić ispred KOMS-a. Odluka o odabranim delegatima za mandat 2018/19. doneta je 31. avgusta; izabrani su Tijana Čupić i Nikola Petrović.

Održan je i pripremni sastanak za delegate u okviru programa „Omladinski delegati Srbije u UN”, u partnerstvu sa Udruženjem za UN, 13. septembra. KOMS je kao partner na projektu organizovao pripremni sastanak sa odabranim delegatima Tijanom Čupić i Nikolom Petrovićem. Sastanak je imao za cilj da pripremi delegate za predstojeće nastupe u UN forumima, kao i da im predstavi trenutno stanje omladinske politike u Srbiji. Sastanku su ispred KOMS-a prisustvovali Samedin Rovčanin i Miljana Pejić. Dogovoreno je da se proces konsultacija nastavi radi unapređenja saradnje.

KOMS je u toku godine pozivao odabrane delegate na veće događaje koje je organizovao, kako bi im omogućio iskustveno učenje o omladinskoj politici i omogućio šire konsultacije sa akterima omladinske politike. Aktuelni delegati Srbije u UN, učestvovali su: na modulu Akademije omladinske politike o omladinskoj politici na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou, Nacionalnom savetovanju KOMS-a, Forumu omladinske politike koji je KOMS organizovao.

4.7 Ostale aktivnosti iz oblasti međunarodne saradnje

Pored opisanih događaja i ostvarenih rezultata, KOMS je u okviru međunarodnog programa uzeo učešće na dodatnim događajima i procesima u oblasti omladinske politike, kako na regionalnom, tako i na evropskom nivou.

Najznačajnija aktivnost KOMS-a na evropskom nivou predstavlja učešće na EU omladinskim konferencijama koje organizuje trio država koji predsedava Evropskim savetom u ciklusu koji traje 18 meseci. U toku 2018. godine, KOMS je bio predstavljen na obe konferencije u okviru VI ciklusa strukturiranog dijaloga: na konferenciji u Sofiji u aprilu KOMS je predstavljala Miljana Pejić, a na konferenciji u Beču u septembru Mila Lukić. Učešće na ovim konferencijama preduslov je praćenja aktuelnih trendova u omladinskoj politici i uspešnosti uvođenja inovativnih mehanizama dijaloga mladih sa donosiocima odluka. KOMS je na ovim konferencijama dao doprinos i pri izradi nove EU strategije za mlade koja će se primenjivati u narednom periodu.

Obnovljena je i saradnja sa UNFPA programskom kancelarijom u Srbiji. Održane je sastanak 10. aprila u UN House-u u Beogradu, radi bližeg upoznavanja UNFPA i KOMS i pripreme za savetodavni sastanak o Programu delovanja Međunarodne konferencije o populaciji i razvoju (ICPD), na kome je učestvovala delegirana predstavnica KOMS-a pre EU omladinske konferencije u Sofiji. Sastanku su prisustvovala Mila Lukić, Olga Dević i Miljana Pejić.

KOMS je i ove godine učestvovao na YouthPowerMed – MedUni, od 6. do 12. maja u Tunisu. KOMS je na pomenutom događaju predstavljao potpredsednik Upravnog odbora Samedin Rovčanin. KOMS je uzeo učešće i na simulaciji OSCE modela u Banja Luci, 21 – 23. maja. KOMS je predstavljala članica UO, Olga Dević. U saradnji sa ACMOS Association iz Turina iz Italije, KOMS-a je predstavio omladinsku politiku u Srbiji mladima iz Italije koji su realizovali studijsku posetu Srbiji u maju. Aktivnost je realizovana u okviru projekta koji promovise EU integracije, a pored KOMS-a, panelu su prisustvovali i predstavnici/e Kancelarije za mlade Grada Beograda, Evropskog pokreta u Srbiji, sa kojima je takođe ostvarena saradnja.

Predstavnica KOMS-a Mila Lukić, učestvovala je u panelu na konferenciji u Briselu na temu perspektive mladih na Balkanu. Konferenciju je u junu organizuje mađarski think thank Antal, u saradnji sa Centrom za evropske studije Wilfried Martens u Briselu. KOMS je učestvovao i na panelu seminara „Aktivni mladi – korak ka zajedničkim promenama”, 9. juna na Avali. Seminar „Aktivni mladi – korak ka zajedničkim promenama” organizovao je Razvojni centar za mlade u saradnji sa udruženjem YouthWatch iz Slovačke, Intermedia iz Srbije, COSMO iz

Crne Gore i Institutom za razvoj mladih KULT iz BiH, a uz podršku EYF Saveta Evrope. Na panelu je učestvovala članica UO, Olga Dević.

Na konsultativnom sastanku u Strazburu na temu "Sužavanje prostora za civilno društvo: uticaj na mlade ljude i njihove organizacije", učestvovao je Igor Stojilović. Brojni ključni akteri okupili su se u Evropskom omladinskom centru i razgovarali o izazovima i ograničenjima sa kojima se često suočavaju kako bi se radilo na modeli koji će osigurati značajno učešće civilnog društva.

Na osnovu zaključaka sa održanog sastanka sa Misijom OEBS-a u Srbiji, u julu je pokrenuta inicijativa za uspostavljanje Youth Advisory grupe pri OEBS-u, koja bi mejnstrimovala pitanja mladih kroz program OEBS-a. KOMS je u oktobru u Zagrebu učestvovao i na Konferenciji posvećenju globalnom obrazovanju u organizaciji North-South Centra Saveta Evrope i povezao se sa važnim nacionalnim i međunarodnim akterima u oblasti obrazovanja.

---

5. Program jačanja kapaciteta

5.1 Organizovanje „Akademije omladinske politike“

Akademija omladinske politike uspešno je realizovana po drugi put u toku 2018. godine. Samoj realizaciji Akademije prethodio je pažljiv i temeljan proces u kome su članovi/ce tima KOMS-a zajedno sa trenerskom bazom evaluirali prethodnu Akademiju, izazove i ostvarene rezultate, kako bi se lekcije koje su naučene primenile na program za narednu generaciju polaznika/ca Akademije.

Druga generacija polaznika/ca Akademije omladinske politike izabrana je na osnovu javnog poziva koji je bio otvoren od 5. do 20. septembra. Konkurs je raspisan za 20 polaznika/ca, mladih iz čitave Srbije, a u predviđenom roku, prijavilo se 132 mladih. Odluku o odabranim polaznicima/ama Akademije omladinske politike 2018. komisija KOMS-a donela je 30. septembra. Primenom kriterijuma koji su bili javno dostupni u javnom i posebno vodeći računa o predstavljenosti različitih grupa mladih, pogotovo mladih iz marginalizovanih grupa, komisija KOMS-a odlučila je da na program pozove 26 kandidata/kinja. Svi prijavljeni su kontaktirani u predviđenom roku i obavešteni o svom statusu, a sa 24 kandidata/kinja potpisan je ugovor o stipendiranju za učešće u ovom razvojnom programu KOMS-a. Akademiju su uspešno završili 22 polaznika i polaznica Akademije, ispunivši sve ugovorne obaveze i pokazavši izuzetno znanje i motivaciju za daljim uključivanjem u aktuelne procese u omladinskoj politici.

Akademija omladinske politike organizovana je u nekoliko višednevnih modula, i to:

1. modul o omladinskom aktivizmu realizovan je od 5. do 7. oktobra na Fruškoj Gori;
2. modul o omladinskoj politici na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou organizovan je 13. i 14. oktobra u Beogradu;
3. modul o političkom sistemu Republike Srbije i političkoj participaciji mladih realizovan je 3. i 4. novembra u Beogradu;
4. modul o javnim politikama i zagovaranju organizovan 17. i 18. novembra u Beogradu.

Pored obuka koje su za polaznike/ce bile organizovane, Akademci omladinske politike posetili su i Ministarstvo omladine i sporta i razgovarali o radu ministarstva sa službenicima MOS-a. Takođe, polaznici/e Akademije omladinske politike uzeli su učešće u brojnim aktivnostima KOMS-a, van redovnog i zvaničnog programa Akademije, i u skladu sa interesovanjima doprineli uspešnijoj realizaciji ovih aktivnosti, pre svega na Forumu omladinske politike i Nacionalnom savetovanju koje je KOMS organizovao u decembru. Nakon uspešno završenog programa, KOMS je organizovao svečanu dodelu sertifikata polaznicima/ama druge generacije Akademije omladinske politike u Ustanovi kulture Parobrod, 28. decembra. Tom prilikom okupili su se i alumni/kinje prve generacije Akademije, saradnici/e KOMS-a, partneri u 2018. godini.

Dodatno, uz podršku KOMS-a, alumni/kinje Akademije su već na kraju 2018. godine otpočeli rad na sprovođenju sopstvene inicijative koju će realizovati u januaru 2019. godine.

5.2 Realizacija strateškog planiranja

KOMS je realizovao Nacionalno savetovanje za 60 učesnika/ca, aktivnih pojedinaca/ki iz redova KOMS-a – članova/ica organizacija članica, tela i organa KOMS-a, učesnika/ca aktivnosti KOMS-a, potencijalnih organizacija članica, partnerskih organizacija i kancelarija za mlade, od 7. do 9. decembra, u Vršcu. Na Savetovanju su se zajednički planirale prioritetne teme kojima bi mreža trebalo da se bavi u narednom periodu, pre svega u 2019. godini, postavljali ciljevi i indikatori za ostvarivanje tih ciljeva, u skladu sa Strateškim planom KOMS-a za period od 2017. do 2021. godinu.

Na Nacionalnom savetovanju razgovaralo se i o trenutnom stanju u okviru saveta KOMS-a, kako oni rade i kako se može unaprediti njihov dalji rad, naročito Savet podmladaka političkih partija i Savet za ravnopravnost i inkluzivno društvo. Ispitani su i stavovi učesnika/ca Savetovanja o razumevanju KOMS-a kao mreže i njenom radu, utvrđivane su prioritetne teme, podteme, problemi, ciljevi i indikatori za prioritetne teme, kao i akteri za rad KOMS-a i omladinsku politiku u Srbiji na svim nivoima, koji bi KOMS-u bili značajni za 2019. godinu. Učesnici su bili podeljeni u 4 grupe, po programskim oblastima KOMS-a, i pronalazili su prioritetne teme za svaki nivo iz oblasti kojima se bavi KOMS (Aktivno učešće mladih, Zapošljavanje mladih, Bezbednost mladih, Informisanje mladih, Ravnopravnost mladih, Obrazovanje mladih). Učesnici/e su dodatno razradili potencijalne ideje za aktivnosti KOMS-a po programima.

Zaključci nakon 3 dana rada sa učesnicima/ama Savetovanje je da bi:

- trebalo iskoristiti veliku motivisanost organizacija članica, partnerskih organizacija, potencijalnih organizacija za aktivnim učešćem u radu KOMS-a i jakom željom da se one povežu i doprinesu boljem položaju mladih, veliki potencijal da se organizacije sa lokala udruže u realizaciji različitih aktivnosti.
- KOMS bi trebalo da radi na većem uključivanju pojedinaca u svoj rad, bez obzira da li pripadaju nekoj organizaciji ili ne.
- KOMS treba da neguje odnos sa učesnicima/ama koji su učestvovali na različitim programima i da im omogući dalji razvoj (npr. učesnici/e Akademije omladinske politike)
- trebalo da se radi na većoj vidljivosti zašto je KOMS zagovaračka platforma i kako što konkretnije organizacije članice mogu da iskoriste potencijal mreže;
- organi KOMS-a trebalo bi da budu vidljiviji u odnosu sa članicama, ali i sa drugim akterima.

Evaluacioni upitnik prosleđen je na kraju programa Savetovanja svim učesnicima i učesnicama Savetovanja. 37 upitnika su popunjena i prosleđena sekretarijatu KOMS-a. Opšti utisak nakon obrade evaluacija je da je Savetovanje KOMS-a bilo dobro organizovano i da su facilitatori/ke uspeli da obezbede kvalitetnu diskusiju na teme koje su važne za KOMS.

Na skali od 1 do 5, učesnici/e su posebno ocenjivali svaki segment Savetovanja. Rezultati su sledeći:

- relevantnost tema o kojima se diskutovalo na Savetovanju za OČ KOMS-a, ocenjena je ocenom 4.46;
- relevantnost tema o kojima se diskutovalo za učesnike/ce lično, ocenjena je sa 4.26;
- učesnici/e su svoje angažovanje i doprinos na Savetovanju ocenili ocenom 3,62;
- uslovi u kojima se Savetovanje održavalo (prostorije, tehnička pomagala, druga sredstva realizacije, ishrane), ocenjeno je sa 4.76;
- ostvarena dinamika rada, komuniciranje unutar grupe kao i kvalitet grupa ocenjen je sa 4.12;
- priprema, organizacija i koordinacija Savetovanja od strane sekretarijata ocenjena je sa 4.56;
- facilitacija Savetovanja od strane facilitatora/ki ocenjena je sa 4.66;
- ocena za ceo program Savetovanja i korelaciju sa očekivanjima i potrebama učesnika/ca je 4.13.

5.3 Praćenje potreba organizacija članica kroz studijske posete i konsultacije

Otvorena vrata KOMS-a, aktivnost koje je imala za cilj konsultacije članstva KOMS-a sa KOMS organima realizovana je od 15. do 17. januara 2018. godine. KOMS je tom prilikom sa organizacijama članicama razgovarao o temama od zajedničkog interesa i mogućim načinima za unapređenje saradnje. KOMSultacijama su prisustvovali članovi/ce sekretarijata KOMS-a i zainteresovani predstavnici/ce 12 organizacija članica KOMS

KOMS je tokom januara i februara 2018. godine realizovao interno istraživanje o kapacitetima svojih organizacija članica. U navedenom periodu organizacije članice su pozivane da popune upitnik na osnovu koga je urađena analiza podataka i izrađen Izveštaj o položaju organizacija članica KOMS-a, 14. februara. Upitnik od ukupno 52 pitanja prosleđen je organizacijama članicama 20. decembra i bio je otvoren za popunjavanje do 24. januara. Popunilo ga je 46 organizacija članica. Zaključci do kojih se došlo služili su KOMS-u za dalje planiranje programa jačanja kapaciteta organizacija članica.

Regionalne konsultacije održane su u decembru u dva grada, u Nišu i Novom Sadu. KOMS je tom prilikom u razgovoru sa predstavnicima/ama organizacija članica dobio veoma korisne povratne informacije za unapređenje rada mreže. KOMS je tom prilikom informisao članice o radu, aktuelnim procesima u omladinskom sektoru. Razgovaralo se i o mogućnostima njihovog većeg učešća, a utvrđene su i potrebe, probleme i izazovi sa kojima se susreću kako bi se u skladu sa tim unapredili modeli njihovog uključivanja u rad i jačanja kapaciteta. Regionalne konsultacije dobar su mehanizam i za umrežavanje lokalnih organizacija, te bi ih trebalo u narednom periodu češće koristiti kao metod redovne komunikacije sa članicara za jačanje mreže.

5.4 Organizovanje tematskih treninga za jačanje kapaciteta organizacija članica

Program koji je KOMS realizovao u 2018. godini za jačanje kapaciteta organizacija članica baziran je na istraživanju o potrebama i položaju organizacija članica, izrađenom u februaru, prethodnom iskustvu organizovanja obuka, komentarima i evaluacijama učesnika/ca prethodnih programa i obuka, kao i na osnovu preporuka trenera/kinja trenerske baze KOMS-a i članova/ica KOMS tima. Kako se najveći broj organizacija članica KOMS-a projektno finansira, nema dugoročnu finansijsku stabilnost i zavisi od volonterskog angažmana pojedinaca/ki za kontinuirano sprovođenje svog programa, a samim tim i za osiguravanje kontinuirane i sistemske brige o mladima, KOMS je u okviru programa jačanja kapaciteta, svojim članicama ponudio jačanje kapaciteta u oblasti fandrejzinga, finansijskog upravljanja i komunikacije.

Na osnovu javnog poziva za KOMS program jačanja kapaciteta organizacija članica raspisanog 3. septembra 2018. godine u trajanju do 17. septembra 2018. godine, i odluke UO, formirana je komisija za KOMS program jačanja kapaciteta, koja je i donela odluku o odabranim organizacijama 20. septembra. Program je organizovan u 3 modula na teme: Prikupljanje sredstava u lokalnoj zajednici, Finansijsko i administrativno upravljanje projektima i organizacijom i Eksterna komunikacija i povećanje vidljivosti udruženja mladih i za mlade. Prvi modul programa jačanja kapaciteta realizovan je od 28. do 30. septembra u Vršcu. Prvu obuku realizovali su treneri trenerske baze Ivan Živković i Deniz Hoti za 17 učesnika/ca. Učesnici/e su veoma pozitivno evaluirali obuku: trening je stoprocentno ispunio očekivanja 15 od 17 učesnika/ca, a dvoje je ispunjenost ovih očekivanja ocenilo 80%. Drugi modul: Administrativno i finansijsko upravljanje projektima i organizacijom realizovale su od 19. do 21. oktobra 2018. u Studentskom odmaralištu Radojka Lakić na Avali, trenerkinje Jelena Stević i Nada Likar iz Građanskih inicijativa. Obuka je bila organizovana za 19 učesnika/ca, a na osnovu analize evaluacionih upitnika, veoma je uspešno realizovan sa velikom praktičnom koristi za sve prisutne učesnike/ce i njihove organizacije. Treći modul o eksternoj komunikaciji bio je organizovan od 26. do 28. oktobra u Nišu za 20 učesnika/ca, a realizovali su ga član i članica trenerske baze KOMS-a Vojislav Vujić i Ana Pecarski. Tokom usmene evaluacije, učesnici su pohvalili korišćene metode, prikazane primere, kao i visok nivo aktivnosti i motivacije same grupe, a u pisanoj evaluaciji rekli su da je trening ispunio njihova očekivanja od 50% (u nekoliko slučajeva) do 100% u najvećem broju slučajeva.

5.5 Informisanje o političkom učešću mladih i podsticanje na njega

Politička participacija mladih važan je deo oblasti aktivno učešće mladih koju KOMS prioritetno realizuje svake godine. Važan resurs KOMS-u za ostvarivanje rezultata u ovoj oblasti jeste Savet podmladaka političkih partija, radno telo KOMS-a, čije su aktivnosti intezivirane i unapređene tokom 2018. godine. Osim sastanaka Saveta (kojih je održano pet u toku 2018. godine), ono što je najvažnije za rad Saveta u toku 2018. godine jeste što je KOMS u nekoliko projekata koje je realizovao tokom 2018. godine u njima predvideo i rad sa Savetom. KOMS je u oktobru organizovao i prvi Hakaton pod nazivom Code to Vote, sa ciljem kreiranja online alata/aplikacije koji će omogućiti mladima koji tek stižu biračko pravo da informisanije pristupe izbornom procesu.

KOMS je i ove godine u saradnji sa Savetom mladih iz političkih partija nastavio da zagovara za formiranje Kokusa za mlade u okviru Narodne skupštine i prikupio podršku različitih narodnih poslanika/poslaničkih grupa i partija. Započet je proces debata mladih iz političkih partija. Prva debata je održana 4. oktobra na temu punoletstva Petog oktobra. Debatu je prisustvovalo 11 govornika iz različitih partija i događaj je doveo do veće vidljivosti Saveta, ali i samog KOMS-a. Debate će se nastaviti već u februaru 2019. godine, a Savet će učestvovati i u Dijalogu mladih sa institucijama u januaru povodom otvaranja Omladinske prestonice Evrope – Novi Sad. Unapređeni su i kapaciteti članova/ica Saveta za bavljenje omladinskom politikom. U drugoj polovini godine realizovane su dve obuke za mlade iz partija – Programi za mlade i kampanje za mlade Vol. 1. i Vol. 2. Ove obuke su imale za cilj da upute mlade iz partija u omladinsku politiku, ali i da ih motivišu kako da u svoje partijske programe unesu program za mlade i kako da vode kampanje za mlade. U toku 2019. godine će se nastaviti rad sa mladima iz partija, kroz organizovanje još jednog okruglog stola, kroz nastavak obučavanja mladih iz partija i saradnju sa njima. Savet je učestvovao i u izradi Alternativnog izveštaja o položaju i potrebama mladih u delu koji se odnosi na položaj mladih u političkim partijama, a učestvovao je i u drugim aktivnostima KOMS-a poput Skupštine mladih i Nacionalnog savetovanja KOMS-a.

Prvi Code to Vote Hakaton realizovan je na osnovu javnog poziva za pojedince/ke ili već formirane timove u septembru. U saradnji sa Deutsche Welle Akademie i organizacijom CRTA, KOMS je pored samog održavanja takmičenja, za sve prijavljene učesnike/ce organizovao i pripremni vikend, kako bi se timovi bolje upoznali sa ciljevima Hakatona i pripremili kvalitetnije za pravljenje aplikacije. U oktobru je uspešno realizovano takmičenje kao i pripremni vikend, a nagrađene su tri pobedničke ideje na osnovu odluke žirija. KOMS će u toku 2019. godine odabrati jednu ideju koju će dalje razvijati za unapređenje programa KOMS-a i političke participacije mladih u Srbiji.

5.6 Jačanje baze trenera KOMS-a

Trenerska baza KOMS-a je na početku 2018. godine brojala 12 članova i članica, a KOMS tim je procenio da je potrebno osvežiti bazu novim članovima/cama za određene oblasti koje će KOMS- u biti u fokusu u toku godine. Objavljen je javni poziv za proširenje trenerske baze KOMS-a, 23. februara, konkurs za izbor tri trenera/kinja u bazu trenera KOMS-a bio je otvoren od 23. februara do 11. marta, za oblasti: medijska pismenost mladih, bezbednost mladih i omladinska politika i aktivno učešće mladih u procesu donošenja odluka. Komisija KOMS-a je nakon evaluacije prijave donela odluku da u bazu primi četiri kandidata/kinju i to: Luku Božovića, Ivanu Volf, Nenada Maletina i Petra Đurovića. Trenerkinja Ljerka Gordić, usled promene posla i novih uslova, od aprila nije bila više članica baze, a Aleksandar Trudić je 10. avgusta dostavio svoju istupnicu iz trenerske baze koordinatorki programa, čime je trenerska baza najveći period u toku godine neometano funkcionisala sa 14 članova/ica.

U toku godine redovno je ažuriran spisak članova/ica trenerske baze, a biografije trenera/kinja i postavljene su u februaru na sajt KOMS-a radi predstavljanja i promocije ekspertize trenerske baze. Lični profili trenera i trenerkinja baze na sajtu KOMS-a imaju za cilj povećanje vidljivosti same baze i predstavljanje ekspertize koju treneri/kinje mogu da ponude eksternim naručiocima obuka. U toku 2018. godine, trenerska baza se ređe sastajala, održan je jedan sastanak 11. aprila radi upoznavanja novih i postojećih članova/ica baze, ali je komunikacija redovno održavana tokom cele godine. Poseban izazov trenerskoj bazi bila je dinamika realizacije razvojnih programa KOMS-a koji su najvećim delom bili realizovani u drugoj polovini godine.

Trenerska baza KOMS-a je u 2018. godini realizovala 9 obuka i 7 facilitacija.

Realizovane obuke:

- Obuka na temu „Lokalne politike i zagovaranje”, za lokalne koordinatore za pilotiranje inicijativa kroz primenu mehanizama strukturiranog dijaloga. Na osnovu internog poziva i procedure, komisija KOMS je 3. aprila donela odluku o angažovanju trenera Nenada Maletina. Obuka je realizovana od 13. do 15. aprila u Vršcu.
- Obuku o strukturiranom dijalogu za lokalne koordinatore, predstavnike/ce 5 jedinica lokalne samouprave i udruženja mladih i za mlade, koja je realizovala trenerkinja Bojana Jevtović od 28. do 30. septembra na Avali.
- Obuku “Fandrejzuj i napravi razliku” u okviru programa jačanja kapaciteta organizacija članica KOMS-a, koju su realizovali treneri Ivan Živković i Deniz Hoti od 28. do 30. septembra u Vršcu.
- Obuku o omladinskom aktivizmu u okviru programa Akademije omladinske politike, realizovali su treneri Petar Đurović i Deniz Hoti od 5. do 7. oktobra na Fruškoj Gori.
- Obuka o omladinskoj politici na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou u okviru programa Akademije omladinske politike, realizovali su član i članica baze Bojana Jevtović i Ivan Živković 13. i 14. oktobra u Beogradu.
- Obuka o programima za mlade i kampanjama za mlade u okviru jačanja kapaciteta podmladaka političkih partija, realizovao je trener Vojislav Vujić, od 12. do 14. oktobra;
- Obuka o javnom zagovaranju i javnim politikama u okviru programa Akademije omladinske politike, realizovala je Marija Pantelić 17. i 18. novembra u Beogradu.
- Obuka o programima za mlade i kampanjama za mlade u okviru jačanja kapaciteta podmladaka političkih partija koju je drugi put u toku godine realizovao Vojislav Vujić u periodu od 23 - 25. novembra na Avali.
- Obuka “Eksterna komunikacija i povećanje vidljivosti rada udruženja mladih/za mlade” u okviru programa jačanja kapaciteta organizacija članica KOMS-a, realizovali su Vojislav Vujić i Ana Pecarski, od 26. do 28. oktobra u Nišu.

Realizovane facilitacije:

- Hendover KOMS-a, održan od 23. do 25. marta na Borskom jezeru, volonterski realizovala trenerkinja Ana Pecarski.
- Međunarodna radionica o građanskim inicijativama, u okviru projekta „Aktivni danas – alati za implementaciju omladinske politike” realizovala je trenerkinja Ana Pecarski od 20. do 24. aprila u Sremskim Karlovcima.
- Pripremni vikend Hakatona, koji je organizovan u okviru projekta Young Media 6. i 7. oktobra, realizovala je trenerkinja Ivana Volf u Beogradu.
- Studijska poseta o ulozi udruženja mladih i za mlade u razvoju omladinskih politika, volonterski je realizovao Vojislav Vujić, od 15. do 20. oktobra u Budimpešti.
- Konferencija “Erasmus+ otvara vrata” radi formulisanja preporuka za unapređenje KA3 programa, realizovala je trenerkinja Ana Pecarski od 18. do 20. oktobra na Fruškoj Gori.
- Nacionalno savetovanje KOMS-a, organizovano od 7. do 9. decembra u Vršcu, realizovala je trenerkinja Marija Pantelić.
- Seminar "Podsticajno okruženje za mlade", realizovano je od 12 - 14. decembra u Karatašu od strane Ane Pecarski.

Pored pomenute realizacije obuka i facilitacija, trenerska baza angažovana je i za izradu brošure na temu komunikacije udruženja mladih i za mlade sa medijima. Nakon sporazumnog prekida saradnje sa Lukom Božovićem, trenerom odabranim za njenu izradu, član baze, Petar Đurović, angažovan je za izradu priručnika čija se finalizacija očekuje u 2019. godini.

Trenerska baza je u 2018. godini doprinela značajno unapređenju programa KOMS-a, ali i celokupnog omladinskog sektora, i to:

- kroz unapređenje razvojnih programa KOMS-a, pre svega učešćem u kreiranju programa Akademije omladinske politike i programa jačanja kapaciteta organizacija članica;
- unapređenjem ključnih dokumenata u omladinskoj politici, kada je tokom jula, trenerska baza svojom ekspertizom i sugestijama unapredila dva veoma važna dokumenta – Alternativni izveštaj o položaju i potrebama mladih u RS i nacrt Akcionog plana za sprovođenje NSM;
- učešćem u realizaciji dubinskih intervjuja koje Ministarstvo omladine i sporta organizuje i ove godine kao deo istraživanja o položaju i potrebama mladih u Srbiji;

- unapređenjem fandrejzing plana KOMS-a, kroz konsultacije KOMS tima i članova trenerske baze KOMS-a i rada na dve projektne aplikacije za program Erasmus+.

Dodatno, u saradnji sa i na poziv Informativnog centra Evropske unije, KOMS je delegirao dvojicu članova trenerske baze, Deniza Hotija i Branislava Trudića za članstvo u Timu Evropa, mreži eksperata i ekspertkinja kojom koordinira EUIC.

Dvogodišnji mandat 10 članova/ica trenerske baze KOMS-a istekao je krajem 2018. godine i potrebno je u 2019. godini raspisati konkurs za članstvo u trenerskoj bazi KOMS-a. Takođe, u 2019. godini očekuje se i finalizacija rada radne grupa za reviziju Pravilnika o radu trenerske baze za usklađivanje sa normativnim aktima KOMS-a i konačni predlog UO na osnovu pokrenutog procesa revizije Pravilnika o radu i neophodnih konsultacija za unapređenje dokumenta.

5.7 Realizacija programa prenosa znanja unutar organa KOMS-a

Imajući u vidu završetak mandata članova i članica organa KOMS-a i izbor novih članova i članica organa na redovnoj Skupštini KOMS-a 19. do 21. januara 2018. godine, tokom prva tri meseca 2018. realizovan je program prenosa znanja (Handover) između odlazećih i dolazećih članova/ica organa KOMS-a. U tromesečnom trajanju, odlazeći Upravni odbor preneo je znanja i informacije potrebne za rad, mentorisao rad novih članova/ica u skladu sa oblastima i programima koji se prate, pomagao novim članovima/cama u razumevanju njihovih uloga i bližeg upoznavanja sa radom KOMS-a. U ovom periodu, novoizabrani organi KOMS-a rasporedili su između sebe uloge i dužnosti, praćenje određenih procesa, programa, projekata i aktivnosti. Sekretarijat je osigurao neometan prenos znanja, izvršio i omogućio tehničku primopredaju i redovno informisao nove organe KOMS-a o radu KOMS-a i aktuelnim procesima sa čijim sprovođenjem je neophodno nastaviti.

Proces prenosa znanja unutar organa KOMS-a intenziviran je, ali i formalno završen na tim bilding vikendu koji je organizovan od 23. do 25. marta na Borskom jezeru uz facilitaciju trenerkinje Ane Pecarski. Tokom Handover vikenda, novi članovi/ce su se dodatno upoznali sa KOMS-om, platformom vrednosti, načinima komunikacije i ulogama koji svaki od članova/ica tima ispunjava, sa posebnom refleksijom na ulogu alumnista i alumnistkinja KOMS-a. Predlagana su rešenja za mapirane probleme, a izvršen je i handover pojedinačnih organa KOMS-a.

5.8 Razvoj internih procedura

U toku 2018. godine KOMS je intenzivirao rad na razvoju internih procedura radi uspešnije realizacije programa i unapređenja celokupnog organizacijskog poslovanja.

- Pripremljen je *Pravilnik o kancelarijskom poslovanju i arhiviranju* i započete su pripreme za sređivanje arhivske građe i dokumentacije KOMS
- Radi efikasnijeg i efektivnijeg komuniciranja u KOMS-u radilo se na unapređenju pravilnika o upotrebi KOMS naloga, a 10. aprila usvojen je *Pravilnik o načinu otvaranja, korišćenja, suspendovanja i gašenja imejl naloga na domenu mreže Krovne organizacije mladih Srbije*.
- U maju i junu radilo se na predlog za sistematizaciju radnih mesta u KOMS-u. Nacrt koji je izradio sekretarijat predstavljen je organima KOMS-a na zajedničkom sastanku, a potom je prosleđen članovima/ama tima na komentarisanje. Nakon procesa usaglašavanja predloga, UO je usvojilo *dokument Sistematizacija radnih mesta u KOMS-u* 23. jula.
- U maju je izrađen je prvi predlog *Šeme komunikacije KOMS-a*. Na predlog uže radne grupe, organi i sekretarijat KOMS-a komentarisali su predlog, a nastavljen je rad na izradi Šeme komunikacije u skladu sa sugestijama.
- U maju je izrađen i *Poslovnik o radu Upravnog odbora KOMS-a*. Dokument je prosleđen nadzornom odboru na verifikaciju.
- Odlukom UO, 14. juna usvoje je i je *Pravilnik o upravljanju opremom i poslovnim prostorijama KOMS-a*, a formirana je i Komisija za popis imovine odlukom Upravnog odbora.

- U maju i junu se radilo na unapređenju nacrtu Poslovnika o radnom vremenu u KOMS kancelariji. Nakon procesa usaglašavanja komentara i stavova članova/ica KOMS tima, *Poslovník o radu kancelarije KOMS-a* usvojio je generalni sekretar 1. jula.
- Sekretarija je u drugoj polovini godine napravio šemu Google Drive-a koji će da omogući lakše snalaženje i sistematizaciju svih važnih dokumenata Krovne organizacije mladih Srbije.

U prvoj polovini godine realizovan je dodatni angažman Nenada Maletina kao eksperta za pomoć u izradi internih procedura.

5.9 Realizacija programa stručnih praksi i volontiranja u KOMS-u

Krovna organizacija mladih Srbije osmislila je u decembru 2018. godine program praksi kako bi zainteresovanim mladima pružila priliku da kroz rad i mentorsku podršku sekretarijata KOMS-a unaprede svoja znanja i veštine, steknu praktično radno iskustvo u oblasti upravljanja projektima i aktivno se uključe u aktuelne tokove u oblasti omladinske politike. KOMS program radnih praksi napravljen je sa ciljem da motivisanim mladima pomogne da razviju svoje potencijale i prilagode se društvenim i profesionalnim zahtevima za rad u Krovnoj organizaciji mladih Srbije i omladinskom sektoru.

18. decembra raspisan je javni poziv za dve osobe koje će u dvomesečnom periodu, početkom 2019. godine, imati priliku da steknu praktična radna iskustva u oblasti upravljanja projektima i aktivno se uključe u aktuelne tokove u oblasti omladinske politike.

5.10 Kontinuirani proces konsultacija sa udruženjima građana, članicama i nečlanicama

KOMS je u 2018. godini kontinuirano održavao komunikaciju sa organizacijama civilnog društva, udruženjima mladih i za mlade, ali i mladim pojedinicima/kama. Organizovana su i tri velika događaja koja su omogućila proces konsultacija članova i članica tima sa udruženjima mladih i za mlade, ali i pojedincima/kama koji nisu članovi/ce udruženja. Aktivnosti KOMS-a bile su otvorene ne samo za članice KOMS-a, već i za sve zainteresovane mlade, a interesovanje nečlanstva bilo je izraženo za aktivnosti poput: 22. Omladinskih susreta mladih u Republici Srpskoj, programa jačanja kapaciteta, Akademije omladinske politike i Nacionalnog savetovanja KOMS-a. Na Nacionalnom savetovanju prisustvovalo je više od 15 učesnika/ca koji nisu članice mreže, što je izuzetno značajno za kvalitet preporuka sa događaja i postojanje više perspektiva prilikom njihovog formulisanja.

15. decembra, KOMS je organizovao Info dane u Novom Sadu i Nišu, za zainteresovanu javnost kako bi se informisala o radu najvišeg predstavničkog tela mladih u Srbiji i načinu kako da udruženja mladih i za mlade mogu da postanu deo saveza. Razgovarano je o aktuelnim procesima u omladinskom sektoru na svim nivoima tom prilikom, što je KOMS-u omogućilo prikupljanje mnogih korisnih saveta i sugestija koje mogu da obogate KOMS programe. KOMS Info dan u Novom Sadu održao se u okviru fandrejzing kongresa "OPENS FundCon", KOMS Info dan u Nišu u Deli prostoru – prostoru za kreativno delovanje. Ukupno je na ovim događajima prisustvovalo više od 100 učesnika/ca.

5.11 Jačanje kapaciteta članica za realizaciju inkluzivnih aktivnosti i inkluzivnost u radu, planiranju

Tokom 2018. godine nastavili smo sa saradnjom sa Beogradskim centrom za ljudska prava i druga dva saveza (NAPOR i Asocijacija KzM) u cilju podizanja kapaciteta organizacija članica za rad i dosezanje marginalizovanih mladih. Program *Uključivanje uživo* pružio je znanja o principima nediskriminacije, inkluzivnosti i osetljivim grupama. Krajem 2017. godine isplanirane su i realizovane lokalne akcije u 6 zajednica koje su sproveli lokalni mešoviti konzorcijumi (sastavljeni od predstavnika KzM, omladinskih aktivista/kinja i omladinskih radnika/ca iz

organizacija mladih ili za mlade). Timovi su imali kontinuiranu podršku 6 mentora/ki odabranih na javnom konkursu.

19. juna je održana završna konferencija gde su predstavljeni rezultati pilot projekta i gde su prikupljene preporuke u kom smeru dalje treba ovaj konzorcijum da se kreće i na čemu bi trebao da radi. Događaju je prisustvovalo oko 120 predstavnika/ca aktera koji rade sa/za osetljivim društvenim grupama mladih. Takođe, u toku je novi projekat Uključivanje uživo 2.0 koji je krenuo sa realizacijom u oktobru 2018. godine i završava se sa završnom konferencijom 29. Januara. Konzorcijum čine po dve organizacije ispred svakog saveza odnosno dve kancelarije za mlade koji rade uz podršku 6 mentora/mentorki odabranih na javnom konkursu.

5.12 Jačanje organizacionih i komunikacionih kapaciteta KOMS-a

Od 19. do 21. januara uspešno je organizovana i realizovana VI redovna Skupština Krovne organizacije mladih Srbije. Neophodna dokumenta (izveštaji, planovi, kandidature) pripremljene su i poslate na vreme organizacijama članicama i prijavljenim delegatima/kinjama, koristeći po prvi put platformu (intranet) koju je KOMS u prethodnom periodu razvijao radi lakše organizacije i komunikacije važnih informacija u vezi sa Skupštinom. Skupština KOMS-a realizovana je sa 100 delegata i gostiju iz regiona. Usvojeni su godišnji izveštaji, novi Statut i PoR KOMS, GPR i Standardi u konzumaciji i prevenciji alkohola u omladinskom radu. Izabrani su i novi članovi i članice organa KOMS-a.

U 2018. godini sortirala se i arhivirala dokumentacija u periodu od 2011., pa do kraja 2018. godine. Dokumentacija za 2018. je u potpunosti arhivirana, a dokumentacija za period 2011. do 2017. je sistematizovana i sortirana. Arhivirana je 2015. i 2016. godina u potpunosti, a izrađen je elektronski delovodnik za 2018. godinu.

Članovi/ice KOMS tima učestvovali su redovno i u programima jačanja kapaciteta Beogradske otvorene škole, partnera na projektu "Glas mladih u demokratskim procesima", najviše u oblasti evropskih integracija. KOMS je u 2018. učestvovao na dve studijske posete Briselu: od 19. do 23. marta, kada je KOMS predstavljala Miljana Pejić i od 28. maja do 1. juna kojoj je prisustvovala je Mila Lukić. KOMS je učestvovao i na tri obuke namenjen jačanju kapaciteta partnera u oblasti EU integracija: u februaru u Vrnjačkoj Banji (učestvovala je Miljana Pejić), u aprilu na Mečavniku (učestvovala je Jelena Mitrović) i u junu na Paliću (učestvovao je Stefan Đorđević). KOMS je učestvovao i na radionici „Evropa za građane i građanke“.

Radi uspešnijeg nastupa na EU omladinskoj konferenciji za strukturirani dijalog organizovanoj u aprilu u Sofiji, predstavnica KOMS-a, Miljana Pejić učestvovala je u webinar-u koji su organizovali Evropski forum mladih i resorno ministarstvo Bugarske. Time su dodatno ojačani kapaciteti organizacije za učešće u procesima strukturiranog dijaloga.

Misija OEBS-a u Srbiji organizovala je u septembru trening za jačanje kapaciteta tri saveza mladih u oblasti zagovaranja i inkluzivne omladinske politike u Zornatici. U oktobru je KOMS u Vrnjačkoj Banji organizovao i interno jačanje kapaciteta u oblasti eksterne komunikacije i radi povećanja vidljivosti KOMS programa. Pored članova/ica KOMS tima, treningu su prisustvovali i alumnisti KOMS-a koji poseduju profesionalna znanja i veštine na ovu temu. Tokom treninga, razvijana je nova kampanja KOMS-a, Pričam da te pokrenem, a kreiran je plan realizacije te aktivnosti za period 2018/19.

U toku godine kontaktiran je Microsoft radi nabavljanja Microsoft softvera, međutim kako Microsoft trenutno podržava aktivnosti OCD usmerene na IT i formalno obrazovanje, trenutno nisu zainteresovani za podršku KOMS-u.

---

6. Tematske celine u programima KOMS

6.1 Aktivno učešće mladih

Aktivno učešće mladih bila je prioritetna tema za realizaciju aktivnosti KOMS-a u 2018. godini, na svim nivoima. KOMS aktivno učešće promovise i kao metod za realizaciju drugih oblasti i tema koja su mladima važna. Ostvarene rezultate u ovoj oblasti opisani su u drugom poglavlju, u okviru aktivnosti nacionalnog programa, međutim i na lokalnom i međunarodnom nivou najveći broj aktivnosti usmeren je upravo na kreiranje prostora za mlade da učestvuju aktivno u procesima donošenja odluka.

Ovom temom KOMS je obeležio i Omladinsku nedelju, onlajn kampanju kojom je od 6. do 12. avgusta, tokom šest dana, pratio i promovisao dešavanja za mlade u čitavoj Srbiji, kroz različite događaje i vesti i uz objašnjenje zašto je važno omogućiti mladima da aktivno učestvuju u procesima donošenja odluka. Skupština mladih je događaj kojim se obeležio kraj omladinske nedelje, uz poruku da je potrebno raditi na ovoj temi kontinuirano, tokom čitave godine.

Kako bi motivisao mlade da postanu aktivisti i aktivistkinje, KOMS je u oktobru osmislio i pokrenuo kampanju *Pričam da te pokrenem* i pozvao aktiviste/kinje omladinskog sektora da ispričaju javnosti svoju inspirativnu i pokretaču priču o tome kako su razvili ideju, preuzeli inicijativu i promenili stvari u svojoj zajednici. Prestigle priče su sakupljane i promovisane na aktivnostima KOMS-a, a neke od njih su deljene i preko kanala komunikacije koje KOMS koristi. KOMS je promovisao ovu kampanju i u novembru, na Samitu mladih Grada Beograda, kada je 5 aktivističkih priča ispričano mladima iz Beograda, učesnicima/ama Samita.

KOMS je u 2018. godini podržao Građanske inicijative za organizaciju Međunarodne nedelje civilnog društva (ICSW), koja se održava od 8. do 12. aprila 2019. godine. prethodiće mu Youth Assembly (YA) u Novom Sadu gde KOMS ima priliku uz saradnju sa CIVICUS-om, OPENS-om i članovima Youth Assembly tima (YAT) da kreira program i realizuje taj događaj. Do sada su održana tri sastanka YAT i 4 sastanka između CIVICUS-a, OPENS-a, Građanskih Inicijativa i KOMS-a. Dvanaestoro mladih iz deset različitih država širom sveta (Fidži, Kazahstan, Kamerun, Azerbejdžan, Katar, Indonezija, Kanada, Sijera Leone, Južnoafrička Republika i Srbija) čine YAT. YA će ugostiti oko 150 mladih iz celog sveta, 30% mladih će biti učesnici/učesnice sa Balkana. YA će se održati od 5 - 7. aprila. Članica UO Jelena Mitrović je delegirana ispred KOMS-a da bude u timu.

Predstavnic/e KOMS-a održali su tokom godine sastanke radi preciziranja uključivanja i uloge KOMS-a u organizaciji ovako važnog događaja. KOMS je u ovoj godini ostvario saradnju sa važnim partnerima aktivnim u ovoj oblasti, poput Centra za istraživanje, transparentnost i odgovornost na realizaciji Code to Vote Hakatona i UNICEF-a, za promociju U-Report platforme za participaciju dece i mladih. KOMS je učestvovao i na aktivnostima kojim se promovise aktivno učešće, poput događaja organizovanog povodom promocije priručnika „Pokreni društvo”, koji se bavi temom demokratije, građanskim i omladinskim aktivizmom, akcionim planiranjem i održivim razvojem, u organizaciji Centra za razvoj Srbije. KOMS je podneo projekat „Youth Dialogue“ Nacionalnom fondu za demokratiju (NED), koji nije podržan za realizaciju.

6.2 Zapošljivost mladih

Na samom početku 2018. godine, KOMS je inicirao i organizovao sastanak sa Ministarstvom privrede kako bi promovisao međusektorsku saradnju i motivisao druga ministarstva da svoje programe prilagode i mladima. U okviru radne grupe za izradu agendi za mlade, planirano je da se jedna od njih odnosi upravo na ovu temu.

KOMS je u aprilu sa dve organizacije članice aplicirao na IPA konkurs “Development of innovative, integrated youth tailored services and active inclusion models”, u okviru LOT-a 1, koji se tiče zapošljivosti mladih,

Beogradskim centrom za ljudska prava i Proaktivu. Podršku aplikaciji na istom konkursu KOMS je dao još jednoj članici, Udruženju studenata sa hendikepom.

Tokom aprila, KOMS tim je konsultovao alumniste/kinje KOMS-a koji su pratili oblast zapošljavanja i organizovao dva sastanka sa organizacijama članicama, potencijalnim partnerima na projektnoj aplikaciji koju je KOMS razvijao kako bi konkurisao na pomenuti IPA konkurs, 23. i 25. aprila sa Razlivalištem i Unijom mladih Roma Srbije. KOMS je nakon konsultacija odustao od apliciranja. Projekat koji je podneo Beogradski centar za ljudska prava u partnerstvu sa KOMS-om odobren je i biće realizovan u narednom periodu.

KOMS je uzeo učešće u debati o socijalnom preduzetništvu, koju je 31. maja u Beogradu organizovala Fondacija Centar za razvoj demokratije i Friedrich Ebert Stiftung. Događaj na kome su prisustvovali predstavnici/e GLZ-a, reprezentativnih sindikata i Međunarodne organizacije rada, imao je za cilj predstavljanje trenutnog modela socijalnog preduzetništva u Srbiji i diskusiju o važnosti i modaliteta uspostavljanja normativnog okvira za socijalno preduzetništvo. KOMS je predstavljala Miljana Pejić.

U novembru je KOMS u saradnji sa Beogradskom otvorenom školom obeležio Međunarodni dan praktikanata. Onlajn kampanjom, ali i organizacijom događaja okupljanja na Platonu, ispred Filozofskog fakulteta, umetničkim performansom i protestnom šetnjom od platonu, javnosti se skrenula pažnja na činjenice da su loše uslove za mlade prilikom obavljanja prakse, nemogućnost sticanja relevantnog iskustva i potencijalnog zaposlenja i nedostatak mentorske podrške. KOMS je u novembru učestvovao i u okruglom stolu na temu "Demografske promene, migracije i uticaj na tržište rada" u organizaciji Saveza samostalnih sindikata Srbije (čija Sekcija mladih je jedna od članica Saveta mladih članova sindikata KOMS od osnivanja). Okrugli sto održao se u Vrnjačkoj Banji, a predstavnica KOMS-a, Saša Stojanović predstavila je nalaze istraživanja KOMS-a u ovoj oblasti i dominantne uzroke za visoku emigraciju mladih.

6.3 Bezbednost mladih

U oblasti bezbednosti mladih, u prvoj polovini godine radilo se na izradi i promociji Drugog izdanja Smernica za uključivanje bezbednosti u lokalne akcione planove za mlade. Smernice za uključivanje bezbednosti u lokalne akcione planove za mlade koje je 2016. godine objavila Krovna organizacija mladih Srbije namenjene su prevashodno akterima lokalne samouprave, kao nosiocima aktivnosti formulisanja i sprovođenja lokalnih akcionih planova za mlade (LAPM), ali i samim mladima. U januaru i februaru realizovao se i projekat Sportski. Zdravo. Bezbedno., koji je KOMS partnerski sprovodio sa NAPOR-om, MOS-om i Asocijacijom KZM u prethodnom periodu.

KOMS je u 2018. godini aplicirao na dva konkursa u oblasti bezbednosti mladih: u februaru sa Beogradskim fondom za političku izuzetnost i ostalim partnerima KOMS je zajednički aplicirao na USAID konkurs, a u avgustu je KOMS podneo Concept Note predloga projekta o borbi protiv nasilnog ekstremizma i radikalizma. Projektne aplikacije nisu dobile podršku donatora.

U toku godine, KOMS je učestvovao na važnim događajima u oblasti bezbednosti mladih, kao što je Seminaru o rizicima od zloupotrebe neprofitnog sektora u cilju finansiranja terorizma, koji je 14. maja u Novom Sadu organizovala Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom Vlade RS, a kome je prisustvovala Jelena Mitrović. KOMS je učestvovao i na Istraživačkom forumu o ekstremizmu na Zapadnom Balkanu, 31. maja u Beogradu. Događaj je bio organizovan u Rezidenciji Britanskog ambasadora, a KOMS je predstavljala Jelena Mitrović.

6.4 Unapređenje informisanosti i medijske pismenosti mladih

Nastavljena je realizacija projekta Young Media i u 2018. godini uz podršku DW Akademie. Uspešno su realizovana još dva ciklusa fokus grupa u prvoj polovini godine. Realizaciji fokus grupa za Youth Vibes, onlajn portal iz Niša i Puls mladih, emisiju RTV-a, prethodila je obuka za moderatore fokus grupa koja se održala u Vršcu, 31. marta i 1. aprila. Moderatori/ke fokus grupa su odabrani na osnovu javnog poziva, a prvi krug fokus grupa za portal Youth Vibes iz Niša uspešno je završen realizacijom 10 fokus grupa, od 1. do 20. aprila. Drugi krug fokus

grupa za omladinsku emisiju Puls mladih RTV-a uspešno je završen realizacijom 10 fokus grupa, od 1. do 20. maja. Za oba ciklusa fokus grupa realizovana su dva evaluaciona sastanka i to 12. maja u Nišu i 7. juna u Novom Sadu.

KOMS je učestvovao redovno na koordinacionim sastancima programa DW i sa partnerima razgovarao o rezultatima i mogućnosti za zajedničko delovanje u oblasti medijske pismenosti mladih. Radi poboljšanja komunikacije udruženja mladih i za mlade i lakšeg ostvarivanja saradnje sa medijima, KOMS je u 2018. godini započeo izradu brošure „Kako komunicirati sa medijima“. Osnova za brošuru su zaključci sa seminara održanih u prvoj godini podrške DW Akademije KOMS-u, kada su stručnjaci/kinje iz oblasti odnosa sa javnošću razgovarali o glavnim problemima i izazovima u komunikaciji udruženja i medija. Brošura će biti završena u 2019. godini, nakon dodatnih konsultacija i tribina.

Kako mediji izveštavaju o mladima i koliko su mladi i njima važna pitanja prisutni u medijima bila je tema istraživanja „Mladi u medijskom ogledalu“, koje je po drugi put realizovano ove godine. Istraživanje nudi važne podatke o stanju stvari o ovoj oblasti i preporuke za najvažnije aktere koji bi trebalo da unapređuju način izveštavanja o mladima. Istraživanje je bilo predstavljeno i na forumu posvećenom mladima i medijima, koji je KOMS podržao i ove godine. U pitanju je Brave New Media forum, koji su i ove godine organizovali DW Akademie i Misija OEBS-a u Srbiji.

Projektna aplikacija koju je podneo u 2018. godini u saradnji sa Institutom za medije i različitost u oblasti medijske pismenosti mladih odobrena je i biće realizovana u narednom periodu.

6.5 Ravnopravnost i inkluzivno društvo

KOMS je u toku 2018. godine realizovao projekat „Uključivanje uživo“, u saradnji sa Beogradskim centrom za ljudska prava, Nacionalnom asocijacijom praktičara i praktičarki omladinskog rada, Asocijacijom kancelarija za mlade, Ministarstvom omladine i sporta i Misijom OEBS-a u Srbiji. Projekat je doprineo unapređenju kapaciteta aktera omladinske politike u Srbiji za sprovođenje principa nediskriminacije i jednakih šansi u svojim politikama i praksama radi poboljšanja položaja i veće društvene uključenosti mladih, a naročito onih iz osetljivih grupa. Kao završni događaj projekta, KOMS je učestvovao u organizaciji Konferencije „Uključivanje uživo – ka inkluzivnoj omladinskoj politici“. Konferencija je realizovana 19. juna u Beogradu, okupila je najvažnije nacionalne i lokalne aktera i podstakla za efikasniju realizaciju cilja Nacionalne strategije za mlade koji se tiče uključivanja mladih iz društveno osetljivih grupa. Zaključci su objedinjeni i prosleđeni relevantnim akterima kako bi se koristili za zagovaračke procese u narednom periodu.

U 2018. godini izražena je namera o saradnji sa UNFPA programskom kancelarijom u Beogradu, a na osnovu poziva za organizacije aktivne u oblasti rodne ravnopravnosti i inkluzije mladih. KOMS je izrazio interesovanje za saradnju sa Populacionim fondom Ujedinjenih nacija prilikom realizacije njihovog programa u oblasti rodno senzitivnih politika i strategija za mlade, kao i za razvoj zagovaračkih platformi za uključivanje mladih iz marginalizovanih i ugroženih socijalnih grupa.

KOMS je u februaru pokrenuo inicijativu za upodobljavanje kriterijuma Fonda za mlade talente sa Zakonom o mladima. KOMS smatra da su kriterijumi koji se tiču godina starosti rigidni i da ograničavaju jedan deo mladih koji su možda bili prinuđeni da kasnije započnu studije ili naprave pauzu usled nedostatka finansijskih sredstava, radnog angažmana, studijskih boravaka, odsustva zbog rođenja dece, i sl. Pismo inicijative KOMS-a prosleđeno je Fondu za mlade talente, Vladi Republike Srbije i Ministarstvu omladine i sporta. Fond je negativno odgovorio na ovu inicijativu.

KOMS je podržao svoje organizacije članice u obeležavanju važnih datuma: KOMS je podržao svoju organizaciju članicu, Beogradski centar za ljudska prava, u obeležavanju Međunarodnog dana žena i organizaciji završne konferencije projekta pod nazivom „Youth Brings on Enlightenment“. Na panelu koji se ticao aktivizma mladih kao odgovora na postojeće stanje po pitanju rodne (ne)ravnopravnosti ispred KOMS-a je govorila Jelena Mitrović, a konferenciji je prisustvovala i Olga Dević. KOMS je pokrenuo onlajn kampanju povodom 16 dana aktivizma i nizom objava na društvenim mrežama, vestima na sajtu i drugim medijskim sadržajem ukazao na važnost podizanja svesti o neophodnosti poštovanja osnovnih ljudskih prava, sloboda i nediskriminatornog ponašanja. KOMS je

ovom kampanjom podržao i aktivnosti svojih organizacija članica i objavio saopštenja organizacija povodom važnih datuma za njihov delokrug rada.

KOMS je u toku godine učestvovao na važnim događajima u ovoj oblasti, poput Konferenciji MAN2018: Images Srbija, 17. maja, koju je Centar E8 organizovao sa ciljem predstavljanja istraživanja o rodnoj ravnopravnosti i postignutim rezultatima. Ispred KOMS-a Konferenciji je prisustvovala Jelena Mitrović. Uspostavljena je i saradnja sa Inicijativom za prava osoba sa mentalnim invaliditetom (MDRI-S), radi uključivanja KOMS-a u izradi priloga za izveštavanje o napretku Srbije u EU za poglavlja 19 i 23 - socijalnu politiku i zapošljavanje i pravosuđe i osnovna prava. KOMS je pozvan da se uključi u pisanje izveštaja za ova poglavlja i prikuplja podatke o mladima sa mentalnim invaliditetom.

---

7. Ostale tekuće aktivnosti i događaji

KOMS je na poziv Ministarstva omladine i sporta učestvovao u unutrašnjem dijalogu o Kosovu i Metohiji. Okrugli sto: Studenti i mladi o KiM, održan je u prostorijama Ministarstva, 9. marta, a sastanku su prisustvovali članice Upravnog odbora Jelena Mitrović i Olga Dević.

Saša Stojanović je ispred KOMS-a učestvovala na LABOR konferenciji u organizaciji NAPOR-a, 12. februara. Cilj konferencije bio je da utiče na podizanje svesnosti o potencijalu omladinskog rada u radu sa mladima, kao i da se omladinski rad prepozna kao usluga na lokalnu. Uspostavljena je saradnja sa Zemunskom gimnazijom u toku godine, a KOMS je kao deo konzorcijuma podržao aktivnost Zemunske gimnazije i njihov projekat „Dani demokratske kulture”. Time je dodatno promovisan aktivizam i strukturirani dijalog među srednjoškolcima i srednjoškolcima. KOMS je učestvovao i na Speed Dating-u organizacija, događaj koji je organizovao KZM Beograd, 26. aprila. KOMS su predstavljali Samedin Rovčanin, Olga Dević i Stefan Đorđević.

Dalji rad mreže eksperata/kinja Tima Evrope, razmatran je 18. maja u EU info centru. Sastanku su prisustvovali predstavnici/e Delegacije EU u Srbiji, MEI, EPUS-a, BOŠ-a, GI-a i KOMS-a. KOMS su predstavljali Samedin Rovčanin i Miljana Pejić. Postignut je dogovor da se u radu ove mreže u velikoj meri obrati pažnja na omladinsku i standarde rada sa mladima. KOMS je učestvovao i na konsultativnom sastanku za formiranje Saveta za filantropiju pri Vladi Republike Srbije, 12. septembra održan je sastanak najvećih fandrejzera/ki neprofitnog sektora povodom konstituisanja Saveta za filantropiju pri kabinetu predsednice Vlade Republike Srbije i njegovog plana rada održan je u prostorijama Gnezda. KOMS je predstavljao Miloš Jovanović.

Omladinska politika i rad KOMS-a predstavljen je na Sajmu knjiga u oktobru u Beogradu. U saradnji sa Ministarstvom za evropske integracije, na “Školski dan” Sajma, KOMS je direktno informisao više 300 mladih o svom radu.

---

8. KOMS publikacije

U toku 2018. godine, KOMS je objavio i promovisao ukupno šest publikacija:

- *Rečnik omladinske politike* – dopunjeno izdanje kroz komunikaciju sa relevantnim akterima omladinske politike; štampanje i promocija izdanja 2018.

- U februaru 2018. godine objavljeno je Drugo izdanje *Smernica za uključivanje komponente bezbednosti u lokalne akcione planove za mlade*.
- U junu 2018. godine, objavljena je *Komparativna analize omladinske politike u RS sa politikama u EU*.
- U avgustu 2018. godine objavljen je *Alternativni izveštaj o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji 2018*.
- U oktobru 2018. godine KOMS je objavio istraživanje *Mladi u medijskom ogledalu 2018*.
- U novembru 2018. godine, KOMS je objavio i istraživanje *Poverenje mladih u institucije*.

---

9. Vidljivost KOMS-a

U cilju vidljivosti, KOMS redovno ažurira svoje stranice i društvene mreže i to:

- Internet stranice www.dijalog.rs i www.koms.rs
- Stranica i vesti na www.transformator.bos.rs
- Društvene mreže:
  - Instagram (<https://www.instagram.com/komsmladi/?hl=en>),
  - Youtube (<https://www.youtube.com/channel/UChOPXjuI9FmrT3wWhYjHzKg>),
  - Twitter (<https://twitter.com/KOMSmladi>)
  - Facebook nalog KOMS (<https://www.facebook.com/KOMSmladi/>).

Analitika društvenih mreža: Facebook stranica Krovna organizacija mladih Srbije ima više od 11.600 sviđanja, gotovo 5.500 pratilaca na mreži Twitter i više od 1.550 pratilaca na Instagramu.

Tokom 2018. godine KOMS je imao više od 200 objava u medijima i to:

U januaru mesecu imali smo nekoliko objava i na online portalima i u štampanim medijima, a pisalo se i o Skupštini KOMS-a i istraživanju „Mladi u medijskom ogledalu“. 22. januara u kancelariji KOMS-a za RTS snimani su prilozi o KOMS-u za novu emisiju o mladima čiji je početak planiran od marta. Ovo su neke od najvažnijih objava:

- jugpress.com
- femix.info
- vijecemladih.ba
- bum-becej.org

Tokom februara KOMS su pratili:

- politika.rs
- omladinskisavjet.org
- novisad.rs
- energetskiportal.rs
- kancelarijazamlade.rs
- gradjanske.org
- oda.rs

Kada je reč o martu mesecu, bilo da je reč o štampanim ili elektronskim medijima, najviše pažnje privukao je odnos mladih i medija, ali se pisalo i o odlivu mozgova. Najvažnije objave su sledeće:

- cenzolovka.rs

- danas.rs
- blic.rs
- sputniknews.com
- mediasfera.rs
- dw.com
- omladinskisavjet.com

Tokom *aprila* bilo je objava o obukama, a neke od njih su i ove:

- transformator.bos.rs
- vijecemladih.ba

Maj su obeležile medijske objave poput ovih:

- trasnformator.bos.rs
- koms.rs

O lokalnim inicijativama u medijima se pričalo u *junu mesecu*.

- RTV Brus
- sremska.tv
- dijalog.rs
- transformator.bos.rs
- omladinskisavjet.org

U *julu* su mediji nastavili da prate lokalne inicijative, ali se pričalo i o aktivizmu mladih. Najbitnije objave su sledeće:

- transformator.bos.rs
- O radio
- pink.rs

Avgust je standardno bio veoma bogat kada je reč o medijskim objavama. KOMS je bio vidljiv u gotovo svim nacionalnim medijima i to u više navrata, najpre zbog Alternativnog izveštaja o položaju i potrebama mladih u Srbiji, ali i Dana mladih. Više od 60 medijskih objava, a ovo su neki od medija koji su nas pratili tokom ovog meseca:

- danas.rs
- novaekonomija.rs
- N1
- Al Jazeera
- Tanjug
- RTS
- Radio Beograd
- dnevnik.rs
- bbc.com
- b92.net
- reporter.rs
- Prva

- novosti.rs
- [KCN TV](http://KCN.TV)
- kcnonline.rs
- sputniknews.com
- glasamerike.net
- kurir.rs
- politika.rs
- Istinomer
- balkanmagazin.net
- RTV Sunce
- rtv.rs
- RTV
- beograd.rs

I *septembar* je bio veoma uspešan kada je reč o prepoznatljivosti KOMS-a u javnosti. I dalje se pričalo o Alternativnom izveštaju, ali i o programima koje sprovodi KOMS. Najznačajnije objave:

- bbc.com
- slobonaevropa.org
- Prva
- pulsoline.rs
- blic.rs
- youth.rs
- b92.net
- danas.rs
- vijecemladih.ba
- sec.org.rs
- TV 1
- dijalog.rs

U *oktobru* mesecu najpre se pričalo o Debatama mladih – o Petom oktobru, koju je TV N1 prenosila uživo (emisija „Dan uživo“), a potom i o brojnim aktivnostima koje je KOMS sprovodio. Pričalo se i o odnosu medija i mladih, s obzirom na to da je medijima pažnju privuklo drugo po redu istraživanje „Mladi u medijskom ogledalu“. Ovo su najbitnije objave:

- danas.rs
- slobodnaevropa.org
- czkd.org
- mingl.rs
- jugpress.com
- Agencija Anadolija
- koms.rs
- vijesti.ba
- sindikats.rs
- forca.rs
- TV Zona plus

Novembar je mesec koji je doneo veliku vidljivost KOMS-u. Istraživanje „Poverenje mladih u institucije“ privuklo je pažnju brojnih medija, a i dalje se govorilo i o odnosu medija i mladih. Bilo je objava i u štampanim i u elektronskim medijima. Neke od objava su sledeće:

- [Medija centar](#)
- [N1 TV](#)
- [N1info.com](#)
- [danas.rs](#)
- [bbc.com](#)
- [rts.rs](#)
- [Radio Beograd](#)
- [novosti.rs](#)
- [espreso.rs](#)
- [slobodnaevropa.org](#)
- [youth.rs](#)
- [nshronika.rs](#)
- [kcnonline.rs](#)
- [glasamerike.net](#)
- [blic.rs](#)
- [O radio](#)
- [RTV](#)
- [koms.rs](#)
- [gradjanske.org](#)

Tokom *decembra* mediji su izveštavali najviše o Forumu omladinske politike, ali su ih i dalje zanimala i postojeća istraživanja i aktivnosti KOMS-a. Ovo su najvažnije objave:

- [bbc.com](#)
- [RTV](#)
- [novaekonomija.rs](#)
- [RTS](#)
- [danas.rs](#)
- [sowa-media.org](#)
- [krstarica.com](#)
- [divac.com](#)
- [gradjanske.org](#)
- [koms.rs](#)
- [dijalog.rs](#)

---

10. Ljudski resursi i konkursi za radna mesta u KOMS

U toku 2018. godine realizovana su tri konkursa za radna mesta za rad u sekretarijatu KOMS-a. Sproveden je konkurs za izbor novog generalnog sekretara/ke KOMS-a. Javni poziv za kandidate/kinje bio je otvoren od 1. februara do 1. marta, kada je i imenovana Radna komisija za izbor generalnog sekretara/ke. Radna komisija je svoj mandat započela 3. marta, a svoj predlog prosledila je UO 16. marta. UO KOMS-a je odluku o imenovanju Stefana Đorđevića za generalnog sekretara KOMS-a doneo 19. marta.

Sproveden je i konkurs za izbor novog koordinatora za finansije i administraciju. Javni poziv za kandidate/kinje bio je otvoren od 4. do 18. aprila. Imenovana komisija je uvidom u prijave odlučila da intervjuiše četvoro

kandidata/kinja 21. aprila. 23. aprila radna komisija je predložila Miloša Jovanovića za poziciju, što je UO i verifikovao.

Javni poziv za radno mesto koordinatora/ke za komunikacije i odnose sa javnošću bio je otvoren za kandidate/kinje od 30. jula do 15. avgusta. Imenovana komisija je uvidom u prijave odlučila da intervjuiše troje kandidata/kinja i predložila je Anju Babinku za poziciju, što je UO i verifikovao. Nakon usvojene Sistematizacije o radnim mestima u Krovnoj organizaciji mladih Srbije, 6. septembra generalni sekretar doneo je odluku o raspoređivanju zaposlenih na dokumentom predviđena radna mesta.

Od 1. avgusta na mesto eksperta za monitoring i evaluaciju angažovan je Nenad Maletin.

---

11. Rad Sekretarijata KOMS-a

Sekretarijat KOMS-a je tokom perioda izveštavanja radio kao tim i u saradnji sa organima KOMS-a. Rezultati rada varirali su od meseca do meseca, a posebno se ističe period septembar - decembar 2018. godine, kada je realizovan najveći broj aktivnosti i događaja, ali i zatvoreni stari projekti, a pokrenuti novi. U Sekretarijatu je tokom 2018. godine bilo angažovano 7 osoba:

1. Nenad Maletin, v.d. generalni sekretar do 1. februara 2018. godine;
2. Stefan Đorđević, koordinator za administraciju i finansije od 1. januara do 1. februara, a od 1. februara na poziciji generalnog sekretara;
3. Boban Stojanović, koordinator za nacionalni i lokalni program, od 1. januara 2018. godine;
4. Miljana Pejić, koordinatorica međunarodnog programa i programa jačanja kapaciteta od 1. januara, od 6. septembra na poziciji menadžerka programa;
5. Maja Galović, koordinatorica za komunikacije od 1. januara do 31. marta;
6. Miloš Jovanović, koordinator za administraciju i finansije od 1. maja;
7. Anja Babinka, koordinatorica za komunikacije i odnose sa javnošću od 1. oktobra.

Sastav Sekretarijata i broj angažovanih osoba u 2018. godini varirao je u odnosu na finansijske kapacitete i mogućnosti. Šest meseci tim je funkcionisao sa četiri osobe dok je jedan mesec sekretarijat funkcionisao u tročlanom sastavu. Procenjeni broj osoba u sekretarijatu za normalno funkcionisanje i izvršavanje godišnjeg plana rada za 2018. godinu iznosi 5 osoba. Smanjeni kapacitet Sekretarijata u 2018. godini kao i kadrovske promene bile su izazov, ali je uprkos smanjenom kapacitetu i pomenutim izazovima prenosa znanja i angažovanja novih osoba, prekovremenim radom i enormnim trudom i zalaganjem zaposlenih realizovan godišnji plan rada. Podrška u ovom procesu bile su osobe koje su završile svoj angažman, organi KOMS-a, kao i aluministi/kinje KOMS-a.

U 2018. godini Sekretarijat je bio inicijator mnogih procesa u KOMS-u i, shodno svojoj ulozi, davao stručnu, tehničku i administrativnu podršku Upravnom odboru i ostalim organima KOMS. Uspešno su realizovani projekti, Sekretarijat je sastavio 8 projektnih aplikacija i uzeo učešće u svim važnim procesima i aktivnostima za KOMS.

Sekretarijat je, u cilju boljeg funkcionisanja tima, ali i planiranja i vrednovanja projekata, procesa i programa, tokom godine održavao redovne kolegijume, koji su se održavali jednom nedeljno do jednom u dve nedelje u proseku. Po potrebi su organizovani i posebni kolegijumi koji su imali za cilj operativno planiranje pojedinačnih događaja i procesa. Prepoznata je važnost jačanja kapaciteta članova/ica Sekretarijata i kontinuirani rad na profesionalnom unapređenju.

U periodu u 2018. godini održana su 3 sastanka Upravnog odbora sa Sekretarijatom, tokom perioda april - jun održana su 2 sastanka UO – Sekretarijat, kao i 8. avgusta sa ciljem koordinacije aktivnosti, evaluacije i praćenja projekata, procesa i procedura u KOMS-u.

U 2018. održavani su i redovni sastanci sa Upravnim odborom i Nadzornim odborom sa ciljem koordinacije aktivnosti, evaluacije i praćenja projekata, procesa i usvojenih procedura u KOMS-u. UO KOMS-a, kao i Nadzorni odbor, su u okolnostima smanjenih kapaciteta i broja angažovanih osoba u Sekretarijatu u velikoj meri pomogli i olakšali njegov rad.

---

12. Rad Upravnog odbora

U prvu godinu mandata Upravni odbor Krovne organizacije mladih Srbije (u daljem tekstu UO KOMS) izabran je na Skupštini Krovne organizacije mladih Srbije održanoj 21. januara 2018. godine u Vršcu, u redovnom sastavu od 7 članova/ica i to:

- Mila Lukić, predsednica UO KOMS
- Samedin Rovčanin, potpredsednik UO KOMS
- Saša Stojanović, članica UO KOMS
- Bogdan Rašić, član UO KOMS
- Igor Stojilović, član UO KOMS
- Jelena Mitrović, članica UO KOMS
- Olga Dević, članica UO KOMS

Upravni odbor KOMS-a radio je u skladu sa svojim ovlašćenjima utvrđenim Statutom KOMS-a i Pravilnikom o radu KOMS-a, a na način bliže uređen Poslovnikom o radu KOMS koji je usvojen nešto kasnije. U izveštajnom periodu za 2018. godinu održano je ukupno 19 sastanaka Upravnog odbora KOMS. Na prvom konstitutivnom sastanku UO KOMS izvršeno je međusobno upoznavanje članova i članica UO KOMS i raspodela praćenja programa UO KOMS prema prethodnom iskustvu, polju ekspertize, ličnim afinitetima. Izvršeno je i upoznavanje članova i članica UO KOMS sa članovima i članicama Sekretarijata KOMS, kao i upoznavanje sa postojećim pravilima i procedurama u KOMS.

U martu mesecu održan je Hendover sastanak kome su prisustvovali svi članovi/ce novoizabranih organa KOMS, članovi/ce Sekretarijata KOMS i više članova/ca organa KOMS iz prethodnog saziva organa KOMS. Na sastanku je kroz 7 sesija i 8 tema vršen kvalitativni prenos ključnih informacija sa nekadašnjih na nove organe KOMS sa ciljem efikasnijeg upoznavanja sa ulogama, nadležnostima, odgovornostima i ovlašćenjima KOMS i preduprećivanja potencijalnih nesporazuma. Na sastanku su novi organi KOMS-a upoznavani i sa izazovima u radu sa kojima su se prethodni organi suočavali i sugestijama kako potencijalno da ih rešavaju.

U periodu nakon pomenutog sastanka, UO KOMS bio je posvećen radu na ostvarivanju ciljeva iz Godišnjeg plana rada za 2018. godinu, kroz održavanje redovnih i vanrednih sastanaka na kojima su razmatrani pristigli upiti i zahtevi za partnerstva, projektni predlozi, saradnja sa institucijama. U obuhvaćenom periodu, UO KOMS je rukovodio procesom formiranja komisije, definisanja kriterijuma, izbora i imenovanja generalnog sekretara KOMS-a i koordinatora za finansije i administraciju KOMS.

U obuhvaćenom periodu, UO KOMS donosio je i određena normativna akta, i to u prvom redu Poslovnik o radu UO KOMS koji je, uz pun participativni proces svih članova i članica UO KOMS, pobliže definisao pitanja rukovođenja sastancima, interne kanale komunikacije i dr. Usvojen je i Pravilnik o imejl nalogima KOMS, čija je svrha da podigne stepen imejl korespondencije na viši nivo kulture komunikacije, ali i da prevenira potencijalne zloupotrebe imejl naloga, pristupnih šifri i dr. Među usvojenim dokumentima je i Šema komunikacije KOMS-a, dokument koji je normirao kanale komunikacije između članova i članica organa KOMS sa ciljem postizanja većeg stepena efikasnosti i transparentnosti kod međusobne razmene informacija.

Do polovine mandata članovi i članice UO KOMS su prisustvovali na preko 20 događaja u zemlji i inostranstvu i održali 3 sastanka sa predstavnicima/ama resornog ministarstva, kao i 2 sastanka sa predstavnicima/ama drugih partnerskih krovnih asocijacija mladih u zemlji. UO je Fondu za mlade talente "Dositeja" uputio inicijativu za usklađivanje kriterijuma za stipendiranje studenata sa Zakonom o mladima u smislu podizanja gornje granice

godina starosti na 30 godina. Od Fonda za mlade talente "Dositeja" dobio je negativan odgovor. Do kraja juna meseca izvršena je verifikacija alumnista KOMS iz prethodnog saziva organa i jednoglasno je usvojen Pravilnik o upravljanju opremom i poslovnim prostorijama KOMS.

Do ovog perioda UO je primetio loše međuljudske odnose u okviru KOMS organa, zabrinjavajuće nizak nivo kulture komunikacije među organima, sporadičnu neaktivnost članova i članica UO, te nerazumevanja uloga i pozicija u okviru UO. Istovremeno, UO KOMS se osvrtao na nedostatak razumevanja razlikovanja operativnih od strateških uloga od strane Sekretarijata i Upravnog odbora. UO KOMS je u trenucima preopterećenosti kapaciteta Sekretarijata, a zarad nesmetanog obavljanja poslova iz njihove nadležnosti, a posebno poslova u oblasti odnosa sa javnošću i komunikacija, pružao podršku Sekretarijatu u realizaciji aktivnosti na programima i projektima.

U avustu 2018. godine, predsednica UO Mila Lukić podnela je ostavku na mesto predsednice UO KOMS. UO KOMS je zakazivao i održavao nekoliko sastanaka članova/ica tima nakon ostavke Mile Lukić i jednoglasno se, na nivou KOMS tima, usaglasio o imenovanju Samedina Rovčanina, potpredsednika UO KOMS u status vršioca dužnosti predsednika UO KOMS. Na istim sastancima razmatrana je nova dinamika tima UO KOMS koji je postao šestočlan i izvršena je preraspodela zaduženja za praćenje programa i procesa ostalih nakon Miline ostavke, a nakon toga je UO nastavio sa redovnim delatnostima. U periodu koji je usledio, aktivnosti KOMS-a bile su usmerene na odabir i angažovanje novog koordinatora za komunikacije i odnose sa javnošću, analizu mogućnosti za revidiranje normativnih okvira Zakona o mladima i Zakona o volontiranju, određivanje strateških prioriteta, saradnju sa OPENS-om i tekuća pitanja partnerstava i redovnih upita.

Članovi i članice UO KOMS učestvovali su na Skupštini Evropskog omladinskog foruma održanoj u Novom Sadu. Ovaj period obeležila je sporadična neaktivnost pojedinih članova i članica UO, te neravnomerno preuzimanje procesa od strane članova i članica UO koji su ostali aktivni. Na početku 2019. godine UO pruža logističku pomoć Sekretarijatu u organizaciji Skupštine i učestvuje u izradi Godišnjeg plana rada za 2019. godinu.

Izazovi koje UO KOMS prenosi u sledeću godinu mandata su: efikasnija komunikacija sa organizacijama članicama, efikasnije razumevanje uloga i pozicija od strane članova i članica UO KOMS, pitanje sporadičnosti u aktivnosti članova i članica UO KOMS i nedovoljan stepen razlikovanja strateških od operativnih odluka, što je izazov zajednički i za druge organe. UO KOMS se nada da će ove i druge izazove uspešno rešiti u 2019. godini.

Na svim sastancima UO KOMS vođeni su zapisnici. Sve odluke Upravnog odbora KOMS unete su u delovodnik i elektronsku arhivu KOMS za institucionalno pamćenje i dalju upotrebu u KOMS-u.

---

13. Projekti

U 2018. godini KOMS je realizovao sledeće projekte:

- Ministarstvo omladine i sporta, projekat „Zajedno za mlade“ 7.000.000,00 RSD
- DW Akademija, projekat „Young Media“ – druga godina 2.597.962, RSD
- Beogradska otvorena škola, projekat "Glas mladih u demokratskim procesima " – druga godina druga tranša 1.156.000,00 RSD
- Beogradska otvorena škola, projekat "Glas mladih u demokratskim procesima " – treća godina prva tranša 862.413,20 RSD
- Omladinska prestonica Evrope Novi Sad, projekat „Premijerka otvara vrata“ – prva godina 3.200.000,00 RSD

Kao partner, KOMS je u 2018 učestvovao u realizaciji sledećih projekata:

- Timočki omladinski centar, projekat „Klikni zeleno“;
- Beogradski centar za ljudska prava, projekat "Uključivanje uživo 2.0";
- Vijeće mladih Federacije Bosne i Hercegovine, projekat "Aktivni danas – alati za implementaciju omladinske politike";

- Institut za razvoj i saradnju (CDI), projekat "Platforma za saradnju mladih na Zapadnom Balkanu (WBYCP)";
- Udruženje za Ujedinjene nacije u Srbiji, projekat "Omladinski delegati Srbije u Ujedinjenim nacijama".

Izveštaj podnose Upravni odbor i generalni sekretar i sekretarijat Krovne organizacije mladih Srbije.

U Beogradu, 23. januara 2019. godine